

Vlaams
Parlement

vergadering **C30 – OND3**

zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 14 oktober 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over gesegegreerde vertoningen van films - 49 (2010-2011)	
Vraag van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de film Turquaze als medium in het intercultureel debat - 122 (2010-2011)	5
Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding - 119 (2010-2011)	12
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de Humo's jongerenenquête op het vlak van stereotyperende beeldvorming over mannen en vrouwen - 132 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over stereotiepe beeldvorming in reclame - 162 (2010-2011)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opdeling in klassen op basis van etnisch-culturele herkomst - 2518 (2009-2010)	20
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de werking en de evaluatie van de taalproef - 2521 (2009-2010)	23
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt - 89 (2010-2011)	27
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de daling van het aantal leerlingen in het technisch onderwijs - 2538 (2009-2010)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan ingenieurs en de promotie van ingenieursopleidingen - 31 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lage wervingskracht van sommige technische opleidingen - 53 (2010-2011)	31

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de te lage uitstroom uit technische studierichtingen en de gevolgen op de arbeidsmarkt - 94 (2010-2011)

31

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Veerle Heeren

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over gesegregeerde vertoningen van films
- 49 (2010-2011)

Vraag van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de film Turquaze als medium in het intercultureel debat
- 122 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik begin mijn vraag met een fictief verhaal. “In Gent wordt momenteel een film vertoond, de eerste van een Vlaming met homoseksuele geaardheid. Ten einde de laagdrempeligheid te verzekeren voor andere Vlamingen met homoseksuele geaardheid, subsidieert de Vlaamse overheid de vertoningen en worden die gegeven in aparte zalen voor homoseksuelen enerzijds en heteroseksuelen anderzijds.”

Als bovenstaand bericht waar zou zijn, dan zou dat in Vlaanderen een storm van verontwaardiging oproepen. Laat staan als er zou hebben gestaan zwarte, Roma, of gehandicapte of moslim.

Maar zie, het ware leven is nog veel ongelooflijker. In Gent wordt immers een film vertoond ‘Turquaze’ gemaakt door Vlamingen van Turkse afkomst. En om de laagdrempeligheid te verzekeren, subsidieert de Vlaamse overheid de vertoningen en wordt de film gesegregeerd vertoond voor mannen enerzijds en vrouwen anderzijds, dit alles in naam van de gelijke kansen.

Minister, u woonde als minister van Gelijke Kansen zelf de première bij. Ik heb twee vragen. In welke van beide zalen hebt u de vertoning bijgewoond als het om een gesegregeerde vertoning ging? Hebt u de kant van de verdrukte gekozen, namelijk de vrouwen, of hebt u de vertoning bij uw soortgenoten bijgewoond?

Minister Pascal Smet: We behoren allemaal tot dezelfde soort, al verschillen we van sekse.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik ben blij te horen dat we allemaal tot dezelfde soort behoren. Waarom moeten we dan in verschillende zalen zitten? Zelf ben ik opgegroeid in een tijdperk dat dit nog bestond. Waarom noemt men dat gedrag apartheid of interculturele dialoog al naargelang de overheid de activiteit al dan niet subsidieert?

Iedereen mag zich vrij verenigen of naar de film gaan met wie hij of zij dat wenst. Dat is de vrijheid van vereniging. Ik heb er wel een probleem mee dat de overheid een gescheiden filmvertoning subsidieert. Dat is geen goed instrument om gelijke kansen te bevorderen.

Ik weet welke vereniging daarbij is betrokken. Ik heb zelf nog in het schepencollege van Gent gezeteld. Deze theorieën deden 15 jaar geleden al de ronde. Het zou een tijdelijke maatregel zijn. We zijn nu 15 jaar verder en het probleem stelt zich nog altijd. Ik heb er een uitspraak van het Amerikaanse Supreme Court bijgehaald: “Separate is never equal”. Waarom gescheiden filmvertoningen om gelijke kansen te bevorderen?

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik zou mevrouw Moerman al onmiddellijk van antwoord kunnen dienen, maar de vraag is aan de minister gesteld. Ik heb de verschillende vertoningen ook bijgewoond. Mevrouw Moerman, ik weet niet waar u de informatie vandaan haalt als zou het om gescheiden vertoningen gaan. Misschien kunt u me daarover straks meer vertellen.

Mevrouw Fientje Moerman: Mijn informatie komt uit een kwaliteitskrant – want zo noemt de krant zichzelf –, namelijk uit De Standaard. ‘Segregatie in de bioscoop’ is geschreven door Nele Spaas. De regisseur heeft trouwens beaamd dat dit zo gebeurt in een ander artikel in De Standaard. Nog een artikel uit De Standaard luidt ‘Slegs vir Türki’s’.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Maar niet voor mannen of vrouwen, want daar gaat het om.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik citeer voorts: "... en leid ik af uit de aanwezigheid van het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, gescheiden voor mannen en vrouwen. Hoe gaat dat de gelijkheid bevorderen?"

Dan citeer ik nog een uitspraak van de regisseur, met als subtitel 'Mannen niet toegelaten'. "Hoe zit dat nu met de aparte filmvoorstellingen voor vrouwen: Turquaze is toch gemaakt voor iedereen! Maar ik kan er ook wel begrip voor opbrengen dat het Steunpunt Allochtone Meisjes & Vrouwen (SAMV) aparte voorstellingen voor vrouwen wil organiseren. Indien het past binnen hun werking en doelstellingen, waarom niet? Zolang Kinopolis niet zelf Turkish Ladies at the movies organiseert, zul je mij niet horen klagen."

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Moerman, ik zal dat rechtzetten. Ik was aanwezig op de verschillende vertoningen, ook in Gent. Het publiek was grotendeels van Turkse origine maar er zaten ook Vlamingen, Gentenaren. Ook in Antwerpen en Limburg was het publiek gemengd. Het Steunpunt Allochtone Meisjes & Vrouwen richtte in totaal drie vertoningen in. De minister zal zelf wel de vragen beantwoorden, ik heb een heel andere invalshoek. We zouden veel meer gebruik moeten maken van het medium film om de discussie in de samenleving op gang te brengen.

Op 23 september is de Vlaamse film Turquaze van de Vlaams-Turkse regisseur Kadir Balci in de Kinopolis in Gent in première gegaan voor een overvolle zaal. Het is overigens echt een Vlaamse film. Ik heb daar tot mijn vreugde vastgesteld dat het publiek heel fel gemengd was. Er waren heel veel jongeren aanwezig, zowel Vlaamse als van Turkse origine. Dat deed mij plezier om deze groep samen naar een film te zien kijken die een maatschappelijk probleem naar voren brengt en die tot een discussie kan leiden.

Minister, u was ook aanwezig en mocht getuige zijn van een overweldigende publieke belangstelling. In de cultuurbijlage van De Standaard van woensdag 29 september kreeg de film niet minder dan een viersterrenbeoordeling. De film krijgt, tegen wil en dank, tevens het label van migrantenfilm opgeplakt. Daar ben ik het niet mee eens. "Turquaze is geen multiculturele film", aldus Kadir Balci in zijn opiniestuk in De Standaard van 1 oktober. Het was zijn bedoeling om een film te maken naar het idee van 'het leven zoals het is' in de verschillende gemeenschappen in Gent. Naar eigen zeggen heeft hij gewoon een semiautobiografische film willen maken over een Gents gezin van Turkse origine.

Ik ken de familie Balci al lang. Ik herinner me de geboorte van Kadir. Onze families zijn heel sterk bevriend. We woonden niet ver van elkaar. Kadir vertelde bij de voorstelling in Kinopolis dat hij op 500 meter daarvandaan gewoond had, in de Zebrastraat. We glipten als kinderen vaak door de achterdeur van Kinopolis naar binnen om naar de film te kunnen gaan. Hij vertelde dat hij als 9-jarig kind gedacht had: ooit wil ik hier wel staan. Ik vond dat een mooi verhaal: iemand van vreemde origine had een droom waargemaakt. Het is een symbool voor de jongeren.

De film gaat over onze samenleving van vandaag en speelt zich af in een grote stad, in een multiculturele samenleving waar het nog steeds niet evident is dat diverse gemeenschappen in goede verstandhouding en harmonie met elkaar leven en niet naast elkaar, zoals nu overwegend het geval is. Mevrouw Moerman, ik ben ook tegen segregatie en tegen vertoningen uitsluitend voor mannen. Ik kant mij daar volledig tegen.

In uw perstekst, minister, lees ik dat u de film en de filmploeg een weerspiegeling vindt van onze immigratiesamenleving. "De regisseur, Kadir Balci, levert met zijn grote beeldende kracht een waardevolle bijdrage aan een belangrijk debat in onze samenleving. Dat verdient ondersteuning en navolging." Dat klopt. Het is een heel andere invalshoek dan we gewend zijn. Denk maar aan het debat in de plenaire zitting over de kansarmoede en de verkleuring van de kansarmoede. De film toont onze samenleving op een andere manier.

Op uw initiatief hebben er al, in samenwerking met organisaties uit het etnisch-culturele middenveld, een aantal laagdrempelige vertoningen plaatsgehad. Mevrouw Moerman, de persteksten waar u naar verwijst, gaan wellicht over die voorstellingen. Daar volgde telkens een debat op, in de eerste plaats voor de Turkse gemeenschap. Dat klopt. Ik was uitgenodigd om daaraan deel te nemen, samen met jonge mannen en vrouwen. Enkele van hen hadden zelfs een gemengd huwelijk. We gingen in discussie met de – overwegend – Turkse gemeenschap over onze visie op onze samenleving. Overigens bestond het publiek uit mannen én vrouwen. Gescheiden vertoningen heb ik niet meegemaakt.

Op 17 oktober is er ook een speciale vertoning voor leerkrachten. Er wordt een lesmap gemaakt om de thema's, die in de film worden aangereikt, bespreekbaar te maken in hun lessen. Ik juich dit allemaal ten zeerste toe. Ik zou het echter betreuren mocht het bij deze eenmalige vertoningen en initiatieven blijven. De sociale en culturele vervreemding tussen de diverse gemeenschappen, in het bijzonder de Vlamingen en de Turken, is na 40 jaar nog altijd onverantwoord groot.

Ik blijf erbij dat het onze verantwoordelijkheid is daaraan te werken. Eenmalige, kortlopende acties volstaan niet om in onze multiculturele samenleving een duurzame mentaliteitsverandering tot stand te brengen. Dit is een werk van lange adem dat een inzet van alle mogelijke middelen en een engagement van veel mensen vergt.

Met figuren als de heer Balci staat nu een jonge generatie op die de problematiek op een andere manier wil benaderen. Het gaat hen niet enkel om het negatieve aspect. Deze schrijvers en regisseurs willen de gemeenschappen vanuit een culturele invalshoek dichter bij elkaar brengen. Ik denk dat we dit met beide handen moeten aangrijpen. We moeten deze film nog bekender maken.

Minister, ik heb een aantal specifieke vragen over de vertoning van de film Turquaze. Kan deze film op lange termijn nog meer worden gepromoot als een geïnspireerd medium om het intercultureel debat in het onderwijs gaande te houden? Het gaat hier om de maatschappelijke opvoeding van de verschillende gemeenschappen. Kunt u als minister van Gelijke Kansen overleg plegen met de andere leden van de Vlaamse Regering? Ik denk dat we hier niet enkel het onderwijs bij moeten betrekken. De minister van Cultuur en de minister van Inburgering kunnen het gebruik van deze film tijdens interculturele vormingsactiviteiten in de sociaal-culturele sector en in de inburgeringstrajecten ook promoten.

Een aantal mensen hier zijn meters en peters van hogescholen. Ik ben blij dat de lectoren hier aanwezig zijn. Het debat belangt hen ook aan. Uiteindelijk gaat het hier om de hogescholen en de vroegere normaalscholen. De leerkrachten uit die scholen zullen met verschillende groepen mensen worden geconfronteerd. Het lijkt me een goede zaak dit ook in het lessenpakket van de lerarenopleidingen op te nemen. Op die manier zou het debat daar kunnen worden aangewakkerd.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik ben in elk geval blij te horen dat mevrouw Pehlivan tegen segregatie is. Ik kan enkel toejuichen dat ze dit standpunt deelt. Mevrouw Moerman heeft daarnet echter aangetoond dat tijdens de filmvoorstelling in Gent sprake was van segregatie. Ik kan enkel vanuit mijn eigen ervaring in Antwerpen spreken. Zoals de minister allicht weet, is de film in de wijk Stuyvenberg vertoond.

Het ging niet om een gescheiden vertoning. In de praktijk kwam het echter de facto bijna op segregatie neer. Verschillende mannen van Turkse origine hebben, geschokt door de beelden die ze te zien kregen, de vertoning verlaten. Ze zijn echter teruggekeerd om hun vrouwen in veiligheid te brengen. Om hen tegen de zogenaamd verwerpelijke beelden te beschermen, hebben ze hun vrouwen uit de zaal gehaald. Ik ben daar mijn bedenkingen bij.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Wienen, was u daar?

De heer Wim Wienen: Het gaat om de wijk Stuyvenberg. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Ik was niet op die vertoning. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet en van mevrouw Fatma Pehlivan*)

Minister, in tegenstelling tot uw partij doet mijn partij nog steeds moeite om alle geledingen van de bevolking, ook de mensen die in de armere wijken van onze steden wonen, te ondersteunen. (*Rumoer*)

Het heeft trouwens in de krant gestaan. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet. Gelach*)

Normaal gezien, vertelt u ons altijd dat we moeten geloven wat in de kranten staat.

De Antwerpse politie keek ook naar deze vertoning uit. Mijn bronnen binnen de Antwerpse politiek hebben me dit verteld. Wie ben ik om geen geloof te hechten aan politiemensen, beëdigde ambtenaren, die me iets vertellen?

Ik vind dit een eigenaardige handelwijze. Ik vermoed dat de kloof tussen de moslimgemeenschap en de Westerse gemeenschap nog steeds zeer diep is. Bepaalde vrijheden en normale gedragingen die voor ons vanzelfsprekend zijn, zoals naar de film gaan, zelfs als daar naakt in komt, vormen voor de moslimgemeenschap een probleem. Die mensen zijn nochtans naar uw gesubsidieerde film gaan kijken. Hoe evalueert u dit zelf?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik was niet op de filmvoorstelling aanwezig. (*Opmerkingen*)

Ik ben niemand zien binnen- of buitengaan. Dit neemt niet weg dat ik me graag aansluit bij de vragen die door mevrouw Moerman en mevrouw Pehlivan zijn gesteld. Het initiatief om een dergelijke film te maken, lijkt me in onze multiculturele samenleving zeker op zijn plaats. Het moet in elk geval mogelijk zijn de problematiek van partnerkeuze en gemengde relaties in een film tot uiting te brengen.

Dat men daar zelfs laagdrempelige vertoningen voor organiseert en dat daar het best centen tegenover staan, daar heb ik ook geen probleem mee. Maar ik wil het antwoord van de minister horen op de vraag of dat ten goede komt aan de gelijke kansen die we zo belangrijk vinden. Er worden heel dikwijls speciale gescheiden vertoningen gehouden, denk maar aan de ladies' night. Dat bestaat ook voor de mannen. Maar dat zijn marketingstrategieën die veel geld opbrengen, en die op een heel andere basis zijn gestoeld dan wat er met de film Turquaze is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik wil dit debat abstract bekijken, los van de vraag wie wel of niet de film heeft gezien. Ik wil wijzen op mijn uiteenzetting bij de bespreking van de beleidsnota. Toen heb ik u, die voor gelijkheid van mannen en vrouwen en inburgering bent, gevraagd waarom u bij de operationele doelstellingen in uw beleidsnota een onderscheid maakt tussen gelijkheid van mannen en vrouwen voor Vlamingen, en gelijkheid van mannen en vrouwen voor niet-Vlamingen.

Op pagina 12 staat wat ik zei: "Door de operationele doelstellingen voor nieuwe Vlamingen apart te vermelden, gaat de minister zelf in tegen het inburgeringsidee." Dit is ook hier van toepassing. Er zijn andere regels voor gelijkheid van mannen en vrouwen bij Vlamingen en gelijkheid van mannen en vrouwen bij niet-Vlamingen. U werkt dit zelf in de hand door dit ook in uw beleidsnota te doen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Wienen, ik heb gevraagd of u die film hebt gezien, omdat de berichtgeving in de kranten niet klopte. Het klopt dat er een of twee mensen iets hebben

gezegd, dat dan is opgeblazen tot iets wat niet klopte. Ik was er zelf ook niet, maar ik heb het gevraagd aan mensen van de filmproductie die er waren. De manier waarop dat is weergegeven in de kranten, blijkt totaal van de pot gerukt.

Laat me enkele zaken duidelijk stellen. Ik begrijp dat u de indruk hebt dat we gescheiden filmvertoningen organiseren, maar dat is niet zo. Op geen enkel moment is sprake geweest van aparte vertoningen voor mannen en vrouwen. Mevrouw Moerman, u zit al lang genoeg in de politiek om te weten dat wat in een krant staat, niet noodzakelijkerwijs waar is. Ik hoop dat de dag dat dit gebeurt, ooit zal aanbreken. (*Opmerkingen van de heer Wim Wienen*)

Het gaat er niet om of het objectief is, het gaat om een feitelijke weergave. Ik zeg alleen dat we geen gescheiden vertoningen van mannen en vrouwen hebben georganiseerd. Het Pink Festival en andere filmfestivals zijn natuurlijk open voor iedereen. In de zaal zitten wel bijna enkel homo's.

We graptten zopas over de Chippendales dat voor women only is. Dat is hier niet gebeurd. Wat hebben we gedaan? De vraag kwam niet van ons, maar van de Turkse Unie, van het Steunpunt Allochtone Meisjes & Vrouwen, van de Unie van Turkse Verenigingen, en ook van de filmmakers. Het is geen migrantenfilm. De film vertelt over Turkse Belgen of Vlamingen die een verhaal vertellen uit het leven, over het op zoek zijn naar een identiteit, over het verleden kunnen loslaten om de toekomst te kunnen aangaan, over gemengde huwelijken en misverstanden aan beide zijden, over de warmte en soms het verraad en de hypocrisie. De film toont op een mooie wijze hoe mensen zijn. Dan zie je dat op het einde van de dag Turkse Belgen, Turkse Gentenaars in dit geval, dat mensen hetzelfde zijn en dezelfde verhalen hebben. Dat is de sterkte van de film.

Wat ook mooi en sterk is, is dat het Turkse Belgen zijn die de film hebben gemaakt en die dat ook kunnen. Ook dat is een evolutie van eindelijk een volwaardige integratie in de samenleving, zonder dat te catalogiseren als een migrantenfilm.

U zult in mijn beleidsnota hebben gelezen dat we het thema van gemengde huwelijken, dat in migrantengemeenschappen jammer genoeg geen evident thema is, bespreekbaar moeten maken. We kennen allemaal de problematiek van de gezinshereniging. We willen dat ook, niet om mensen normen op te leggen, maar om mensen te doen inzien. De beste manier om gedrag te wijzigen is wanneer mensen begrijpen waarom ze bepaalde dingen doen. Dat is trouwens emancipatie, mensen de tools geven om zichzelf in vraag te stellen en te zien hoe ze hun gedrag kunnen aanpassen en evolueren. In elk gedrag moet je evolueren.

Omdat de film zo sterk is, wilde ik op die vraag ingaan van de Turkse gemeenschappen. Daar is niets mis mee. We zijn allemaal individuen, we zijn allemaal lid van een gemeenschap. Of we dat willen of niet, het is zo. Integratie en opname in een samenleving is een individueel proces, maar ook een gemeenschapsproces. Dat is zo. Kijk naar de Verenigde Staten, naar Canada, naar Australië: als het enkel op individueel niveau gebeurt, dan krijg je nooit een samenleving. Je moet het op beide niveaus doen, op het niveau van het individu en van de gemeenschap.

Daarom vonden we het belangrijk dat ook mensen die misschien niet van nature uit naar de film zouden gaan – soms door code, soms door andere drempels – toch zouden gaan kijken. Dat is de reden waarom we in Gent, Beringen, Brussel en Antwerpen vertoningen georganiseerd hebben. Ik was aanwezig bij de voorstelling in Beringen. Dat was gewoon heel mooi! En daar zaten niet alleen Turkse Belgen, maar ook Vlaamse Belgen. (*Opmerkingen*)

Er waren meer mensen van Turkse origine, dat klopt. Maar het was ook heel mooi om de interactie te zien. Dat was de reden waarom we dat georganiseerd hebben. We hebben nooit gescheiden tussen mannen en vrouwen. Er waren ook overal mannen en vrouwen aanwezig, zoals ik het begrepen heb. Dat was mooi. Ik denk dat het goed is dat we dat gedaan hebben.

Het is ook goed dat komende zondag 1400 leerkrachten in vijf steden naar de film gaan kijken, door ons gesubsidieerd. Wij vinden het heel belangrijk dat leerkrachten die film gebruiken en in de klas tonen en daarover een debat hebben. Ik kan en wil niet opleggen wat leerkrachten moeten doen, maar ik kan ze wel de mogelijkheid geven om de film te ontdekken. Binnen de kortste keren hebben zich 1400 leerkrachten ingeschreven om naar de film te gaan kijken en om die dan eventueel te gebruiken in de klas en de thema's bespreekbaar te maken. Dat is wat wij hebben willen doen, zowel ten aanzien van de Turkse gemeenschap als van de leerkrachten. Men kan deze film gebruiken als middel om te zien hoe we kunnen samenleven, en daar vervolgens een dialoog over te hebben.

Die scheiding tussen man en vrouw is bij mijn weten nooit gebeurd. Laat ons dit proces nu gewoon voortzetten. Ik heb uit de reacties van de mensen – Turkse Vlamingen, maar ook Vlaamse Vlamingen – begrepen dat iedereen het heel goed vond dat we het op die manier hebben gedaan. Als er in de toekomst nog vragen komen, zal ik bekijken in welke mate we dat kunnen ondersteunen.

Als de film uit roulatie is, zal hij ook nog worden vertoond op één, omdat één een partner is. Hij zal ook op dvd verschijnen. Ik hoop dat de film door heel veel mensen wordt bekeken, omdat hij een belangrijke bijdrage kan leveren voor de samenleving, ook al is het geen 'migrantenfilm'. Ik kan ook beamen dat de gebroeders Balci, met wie ik na de voorstelling de lekkerste Turkse pizza uit mijn leven heb gegeten in een Turks restaurant in Beringen, heel aangename mensen zijn. *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen)*

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik heb hier nooit de kwaliteit van de film in vraag gesteld, noch het onderwerp van de film! Ik heb de film trouwens niet gezien. Ik heb wel zin gekregen om ernaar te gaan kijken, na wat ik allemaal heb gehoord.

Ik kom uit dezelfde buurt als de regisseur. Ik kom ook uit de Brugse Poort. Ik heb daar nooit de behoefte aan ontleend om een film te maken, maar misschien wel om hier te kunnen zetelen. Ik ga in elk geval naar de film kijken. Maar de kwaliteit van de film heb ik nooit in vraag gesteld, noch het onderwerp ervan.

Het nut van de film, als een methode om de dialoog tussen gemeenschappen te bevorderen, stel ik evenmin in vraag. Mijn vraag was: subsidieert de overheid, in hoofde van uw budget en in naam van de gelijke kansen, gesegregeerde voorstellingen om de laagdrempeligheid te bevorderen? U zegt van niet. Ik heb op drie of vier plaatsen gelezen dat dat wel het geval was. Dat zal dan een vergissing zijn.

Ik onthoud uit uw antwoord dat je gelijke kansen niet kunt bevorderen door mensen van elkaar te scheiden, of dat nu op basis van huidskleur, geartheid of geslacht is. Ik hoop dat ik het daarmee juist geïnterpreteerd heb.

Ik ga wel naar de Kinopolis in Gent. Je moet er wel betalen, maar het lijkt me toch vrij laagdrempelig. Dat is een vrij multiculturele ontspanningsvorm voor iedereen. Misschien moeten we eens gaan nadenken over wat we precies bedoelen met laagdrempeligheid en of we soms niet bezig zijn met zaken te bevorderen die in de praktijk al lang plaatsvinden, zeker bij jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan u alleen maar danken voor uw steun, om de inhoudelijke problematiek die in de film wordt aangekaart, te promoten en de dialoog tussen de verschillende gemeenschappen aan te wakkeren.

Ik ben wel bij verschillende voorstellingen in Gent aanwezig geweest. En zelfs in het panel zaten zowel vrouwen als mannen. Dat is misschien de bedoeling geweest van de mensen die dat georganiseerd hebben, die laagdrempeligheid. Na de film was er een debat, iets wat in

Kinepolis misschien niet mogelijk is. Dat debat, met jonge en oudere mensen, heeft anderhalf uur geduurd. Dat vind ik wel heel positief.

In de film wordt er zelfs niet gesproken over de islamgemeenschap. Opeens wordt de islam erbij gehaald. Dat stoort me. Wat komt dat erbij kijken? U zou beter naar de film gaan.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, ik heb uit uw antwoord begrepen dat het een heel mooie film is. Dat was het overgrote deel van uw antwoord. Wie ben ik om u niet te geloven? Ik ga zeker ook kijken. Misschien kunnen mevrouw Moerman en ik samen gaan.

Minister, als ik niet eens de objectiviteit van de pers in vraag stel, maar enkel vraag dat dat eens wordt gemonitord door de Vlaamse Regulator voor de Media, zoals gisteren in de plenaire vergadering, word ik bijna bedekt met pek en veren buiten gedragen. Maar u zegt hier koud dat we niet moeten geloven wat er allemaal in de kranten staat.

Ik zal u zeggen wat het verhaal is geweest in de kranten over de vertoning in Antwerpen. De kranten hebben terecht bericht dat verschillende mannen daar hun vrouwen zijn gaan weghalen omdat de film te choquerend was. De volgende dag hebben de kranten de nodige telefoons gekregen. De dag daarop hebben ze hun verhaal gereduceerd tot maar twee mannen die hun vrouw zijn gaan halen. Dat is niet zo. Ik ken die buurt. Ik ken de mensen die daar wonen. Ik heb zelfs nog betere bronnen geraadpleegd. In die zaal heeft zich wel degelijk een incident afgespeeld.

Ik heb het er niet over dat in die film de islamisering wordt gepromoot of dat er daarin een probleem is van islamisering. Dat heeft niets met die film te maken. Mevrouw Pehlivan, ik zou dat niet eens kunnen zeggen omdat ik de film niet gezien heb. Ik stel wel vast dat in Antwerpen in de filmzaal gebleken is dat door de islamisering van die man-vrouwrelatie vrouwen dat nog altijd niet mogen zien. Daar heb ik een probleem mee. Als dat gesubsidieerd wordt, vraag ik u, minister, hoe u daarmee omgaat. Hoe evalueert u dat?

Minister Pascal Smet: Mevrouw Moerman, als ik een bepaalde indruk heb gewekt, wil ik dat weerleggen.

Uiteraard is die film goed. Dat is zo. Ik raad aan dat u hem gaat bekijken. Waarom hebben we dat gedaan? In mijn beleidsnota heb ik gezegd dat we op een verstandige manier thema's als gemengde huwelijken bespreekbaar moeten maken. Dat is nu eenmaal het thema van deze film.

Er is dan een vraag gekomen vanuit de gemeenschappen zelf of het mogelijk was om de film te bekijken en dan een debat te hebben binnen die gemeenschap. Het is een gemeenschap, dat is zo. Er is niets verkeerd mee dat je verschillende gemeenschappen hebt. Het is een belangrijk signaal van een wil om dit bespreekbaar te maken. Uiteraard zijn er in de moslimgemeenschap, net zoals in de Vlaamse gemeenschap, mannen die vinden dat vrouwen aan de haard moeten zijn. Ik wil ook niet weten wat Alexandra Colen en haar man allemaal denken over bepaalde relaties. Hadden zij in de zaal gezeten, was er misschien ook een incident geweest. *(Opmerkingen van de heer Wim Wienen)*

Als ik uitspraken van mevrouw Colen hoor, is dat van hetzelfde niveau als die moslimmannen die niet kunnen verdragen dat hun vrouw naar die film kijkt. Of je dat nu graag hebt of niet. Dat is zo.

Veralgemeen niet! Het is niet omdat twee of drie mannen dat nog niet begrepen hebben, dat een hele gemeenschap daartegen is. Veralgemeen niet! U probeert dat weer te doen. Ik wil u enkel vragen om niet te veralgemenen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding - 119 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister, in het regeerakkoord en in uw beleidsnota Gelijke Kansen werd aangekondigd dat de onderhandelingen met betrekking tot de ‘interfederalisering’ van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zouden worden voortgezet en dat er onderhandelingen opgestart zouden worden met betrekking tot structurele samenwerking met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Men zou daarbij uitgaan van de gelijkwaardigheid van de verschillende bestuursniveaus. Hierbij werd vooropgesteld dat, als deze onderhandelingen 1 jaar na het aantreden van de Vlaamse Regering niet tot een goed einde kwamen, de Vlaamse Regering zelf binnen de perken van het budget de nodige maatregelen zou treffen om zo’n centrum op te richten.

Ik verwijst naar de Voltreportage over de discriminatie in interimkantoren. Het blijkt dat daar nog steeds heel wat gediscrimineerd wordt op basis van etnische achtergrond. Een Vlaams Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zou ideaal geplaatst zijn om daartegen op te treden. Vlaanderen heeft heel wat bevoegdheden waarbinnen zich problemen afspelen, onder andere die discriminatie. Het is aangewezen dat er een centrum is dat op een neutrale manier kan oordelen over discriminatie met betrekking tot geslacht, ras en wat dan ook.

Minister, zijn er onderhandelingen opgestart over de interfederalisering van het centrum en voor een samenwerking met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen? Ik kan me voorstellen dat het feit dat Open Vld in mei plotseling het licht gezien heeft en de federale regering heeft doen vallen, die onderhandelingen heeft verhinderd. In het Vlaams regeerakkoord stond dat we na 1 jaar zelf zouden beginnen met de oprichting van zo’n centrum. Hoe ver staat u daarmee?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, u zult zich wel herinneren dat ik tijdens de bespreking van de beleidsnota de enige was die hierover een vraag heeft gesteld. Toen al heb ik gezegd dat ik, ongeacht het feit of er een Vlaams centrum voor gelijke kansen moet komen, mijn vragen had bij de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

Minister, hoe is het met federaal minister Milquet? Krijgt u nu al antwoord op uw brieven? U hebt toen immers gezegd dat u haar een brief had geschreven, maar dat ze nog niet geantwoord had. U zei dat u wachtte op een uitnodiging van mevrouw Milquet voor een tweede vergadering.

Ik ben blij dat er met de heer Diependaele eindelijk een mannelijke collega is die zich bij mij voegt bij deze vragen over gelijke kansen. Ik heb u toen veel succes gewenst, minister, om binnen het jaar deze problematiek afgerond te krijgen. U hebt tegen mij gezegd dat u er alles aan zou doen, omdat een eigen centrum veel meer zou kosten dan de 600.000 euro die we nu moeten ophoesten voor de interfederalisering. Ik herhaal mijn vraag: hoe is het met mevrouw Milquet?

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Voorzitter, minister, discriminatie moet fel bestreden worden, maar ik betwijfel of extra structuren de grote hulp zullen zijn. Het maakt niet uit welke kleur de kat heeft, als ze maar muizen vangt. Of het nu een Vlaams, een Belgisch of een Europees centrum is, doet er niet zo toe: het moet vooral werken op het terrein.

Spijtig genoeg is er sprake van discriminatie, maar als we het over de Vlaamse overheid hebben, zou ik voorstellen dat we, vooraleer we over een nieuw centrum spreken, eerst eens kijken of de Vlaamse overheid zelf haar doelstellingen realiseert inzake tewerkstelling van allochtonen. De vraag is duidelijk vertrokken vanuit de bekommernis inzake discriminatie van allochtonen op de arbeidsmarkt, en het programma Volt heeft aangetoond dat er nog zulke fenomenen zijn, maar eigenlijk is de uitzendsector een grote tewerksteller van allochtonen.

Mijn vraag aan u is eerder of u naar de Vlaamse Regering de boodschap wilt meenemen dat discriminatie nog altijd moet worden bevochten en dat de Vlaamse overheid haar quota inzake tewerkstelling van allochtonen nog lang niet heeft gehaald. De deadline is wel al verschoven, maar de resultaten zijn nog niet in zicht.

De voorzitter: Mevrouw Brussee, ik denk dat uw betoog niet dadelijk een link heeft met de vraag van de collega.

De heer Matthias Diependaele: Deze voormiddag hadden we daarover in de commissie Economie een debat. Mevrouw Brussee was heel welkom geweest om haar betoog daar te houden.

Mevrouw Ann Brussee: En mevrouw Brussee had andere verplichtingen, dank u.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Brussee, u moet altijd oppassen als u in derde persoon over uzelf spreekt. (*Gelach*)

Hoe het vandaag en de afgelopen dagen met mevrouw Milquet gaat, dat weet ik niet, zo close ben ik niet met haar. Ik heb wel mijn charmes gebruikt, mijn niet-bedreigende charmes, om enige stappen te kunnen zetten. (*Gelach*)

We hebben die stappen ook gezet. Er zijn gesprekken geweest tussen minister Milquet en mezelf, en tussen onze medewerkers, eerst in groep en later ook bilateraal.

Er waren in het begin een aantal knelpunten, mijnheer Diependaele, bijvoorbeeld over de exacte samenstelling van de raad van bestuur, over de verdeelsleutel tussen de federale entiteit en de verschillende deelstatelijke niveaus, over de vraag of het al of niet regeringscommissarissen moesten zijn en hoeveel, over wat de eigenlijke kerntaken van zo'n geïnterfederaliseerd centrum voor gelijke kansen zouden moeten zijn, ook een beetje over hoe de financiële en inhoudelijke revisie gebeurde.

We hebben op 7 juli in de Vlaamse Regering een standpunt ingenomen. Er zijn ook afspraken gemaakt, maar aangezien er enkel een federale regering van lopende zaken is, kan de federale regering ook niet meer onderhandelen over de interfederalisering en is de termijn van 1 jaar opgeschort. We kunnen moeilijk met onszelf onderhandelen, en dus moeten we wachten tot de federale regering opnieuw volheid van bevoegdheid heeft en hopen dat we dan stappen in die richting kunnen zetten. Ik hoop in elk geval dat al degenen die geroepen zijn om een federale regering te vormen, op het moment dat de regering wordt gevormd en het regeerakkoord wordt gemaakt, daarover ook de nodige afspraken zullen maken. Het zal mij tijd en werk besparen indien ik daarover niet opnieuw lange vergaderingen moet hebben.

Laat me meteen zeggen dat er vooruitgang geboekt was, ook bij minister Milquet. We hebben stappen vooruit gezet, maar op het moment dat we er bijna waren, is de federale regering gevallen. In afwachting van een nieuwe federale regering werken we uiteraard al samen met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Onze Vlaamse meldpunten hebben toegang gekregen tot het registratie- en workflowsysteem Metis van het centrum. De klachtenbehandeling wordt dan ook opgevolgd. U weet dat we daar afspraken over hebben.

Hetzelfde geldt voor het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Mijn kabinet en administratie hebben al een preliminair gesprek gevoerd om te zien hoe dat instituut, dat ook geïnterfederaliseerd moet worden, dit bekijkt. Dat verschilt wat omdat de aard van een parastatale anders is.

Ik ben voor een regeling op Vlaams niveau die zo simpel mogelijk is voor de mensen. Ik heb niet weggestoken dat ik bij voorkeur voor een geïnterfederaliseerd centrum ga, natuurlijk met een evenwaardige aansturing van de deelstaten. Ik ben ook eerder geneigd om voor alle vormen van discriminatie naar één centrum te gaan, inbegrepen voor de vrouwenproblematiek. Vaak is het immers zo dat je als vrouw niet alleen gediscrimineerd wordt, maar dat er een combinatie van zaken is. Laten we, om de minister-president te citeren, werken aan maximale efficiëntiewinsten. Maar het blijft wachten op de nieuwe federale regering. Ik herhaal dat de termijn is opgeschort, maar dat we wel degelijk vooruitgang hadden geboekt.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is ongeveer wat ik had verwacht. Ik kan me erbij aansluiten dat een interfederalisering beter zou zijn.

Mevrouw Brusseel, het is net om de werking op het terrein te verbeteren dat dat nodig is. Deze voormiddag is in de commissie Economie met betrekking tot discriminatie bij interimarbeid, ook aan bod gekomen dat er een probleem is als het centrum, zoals het nu bestaat, moet optreden inzake Vlaamse bevoegdheden. Dat is een debat dat deze morgen werd gevoerd. Daarom is het belangrijk dat we er, van zodra er een federale regering is, voet aan de grond krijgen om mee het beleid te bepalen en de werking van het centrum te kunnen verbeteren. Onze bevoegdheden spelen in het belang van de mensen op het terrein en van de gelijkheid op alle gebied.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Het verwondert me dat de N-VA voor een interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding pleit, dat een Belgisch instituut is en zich onbevoegd verklaart voor klachten van Vlamingen. Dat is immers duidelijk gebleken. Ik heb een wrang gevoel. U zei, minister, bij de bespreking van de beleidsbrief: “De interkabinettenwerkgroep die zich buigt over het samenwerkingsakkoord kwam op 9 december 2009 samen. De Vlaamse delegatie heeft aangedrongen op een strak vergaderschema.” Ik weet wel dat de regering is gevallen, maar zij is niet gevallen in december of januari maar in april of mei. Er wordt dus weinig strak vergaderd.

De heer Matthias Van Diependaele: De klacht waarin wordt gesteld dat er niet wordt gereageerd op klachten van Vlamingen, is door de N-VA ingediend. Dat gebeurde naar aanleiding van een artikel in Le Soir. Dat is een probleem. Net om die reden moeten we daar voet aan de grond krijgen en er schoonmaak houden. Dat is de opdracht van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de Humo's jongerenenquête op het vlak van stereotyperende beeldvorming over mannen en vrouwen
- 132 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over stereotiepe beeldvorming in reclame
- 162 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik verwijs naar Humo's jongerenenquête. Het gaat dus niet om een wetenschappelijk onderzoek. Er werden wel markante bevindingen gedaan op het vlak van stereotiepe beeldvorming over mannen en vrouwen. Een kwart van de jongens vindt het nog altijd logisch dat mannen minder doen in de huishouding dan vrouwen en 80 percent van de mannen vinden het geen goed idee dat evenveel vrouwen als mannen in het parlement zouden zetelen. Dat zijn slechts enkele conclusies. Er zijn er nog. Het zijn zeer merkwaardige bevindingen.

Onder meer de KAV heeft hierop gereageerd. Die beweging van vrouwen wijt dit fenomeen aan het feit dat jongeren vanaf hun geboorte worden ondergedompeld in een omgeving waarin gedragspatronen met daaraan verbonden verwachtingen een grote impact hebben op de manier waarop we ons leven uitbouwen. De KAV pleit voor een gezonde, genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van vrouwen en mannen.

Ook in het onderwijs zien we dat fenomeen. Nog altijd weinig meisjes kiezen voor traditioneel mannelijke studierichtingen. Ik denk aan ingenieursopleidingen.

Minister, ik weet dat u veel inzet op gelijke kansen en u in uw beleidsnota over gelijke kansen heel duidelijk stelt dat u daar werk van zult maken. Wat is uw reactie op deze enquête? Kloppen de bevindingen van deze enquête of beschikt u over andere gegevens? Zijn er andere onderzoeken gepland? Zijn er acties gepland om stereotyperende beeldvorming tegen te gaan? Mijn laatste vraag betreft de specifieke studiekeuze van jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: In de beleidsnota Gelijke Kansen 2009-2014 stelt de minister in strategische doelstelling 2 het volgende: "Vanaf onze geboorte zijn wij constant ondergedompeld in een omgeving waarin gendermechanismen een grote impact hebben op de wijze waarop wij ons leven kunnen uitbouwen." Hebt u dat van de KAV? Of heeft de KAV dat van u?

Minister Pascal Smet: Ik kom goed overeen met de KAV.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dat was een grapje. "De alomtegenwoordigheid van gendermechanismen zorgt voor gewenning waardoor hun werking niet meer in vraag wordt gesteld. Meer nog, wij 'herkennen' de mechanismen vaak niet eens."

In strategische doelstelling 5 wil de minister een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen in onder meer de media uitwerken. Het viel op dat in de beleidsnota alleen de media werden aangehaald. Dit past in initiatieven met het oog op het creëren van een genderbewustzijn bij het brede publiek.

Wat de media betreft, minister, had u uw aandacht op de databank gericht. U had generieke doelstellingen ontwikkeld, waaronder de databank voor experts. Dat zou ervoor zorgen dat de beeldvorming in de media zou veranderen.

Afgelopen september ontving iedereen reclame van het kledingmerk JBC in de bus. Ik heb de reclame ontvangen, want ik heb ze hier bij me. De reclame was specifiek gericht op jongeren. In deze reclame wordt eveneens een stereotiep beeld van meisjes gebruikt. Er wordt in de reclame met een pijl gewezen op het meisje dat kledij draagt van JBC met de vermelding 'fucking nice stuff'. De verwijzing is zeker dubbelzinnig, want de pijl kan slaan op de kledij maar ook op het meisje zelf. Ook opschriften als 'I'm cute and hard to get' worden gebruikt als print op hun T-shirts.

Wij kunnen wel vragen stellen in het parlement, maar de problematiek ligt me na aan het hart. Daarbuiten kunnen wij ook trachten er zelf iets aan te doen. Ik hoop, minister, dat u als u het woord richt tot andere doelgroepen, u niet alleen Alexandra Colen, maar ook Gerda Van Steenberge als Vlaams Belangers zult vermelden. Ik heb dus een brief geschreven naar de CEO van het bedrijf met mijn bemerkingen. Ik heb de brief aan de heer Bart Claes hier bij me. Hij antwoordde me dat hij daar niet mee akkoord kon gaan en de woorden niet op het

meisje zelf sloegen. Maar zelfs als ‘fucking nice stuff’ niet op het meisje slaat, is dat woordgebruik dat ik kinderen niet in de mond wil zien nemen. De heer Claes heeft me geantwoord dat de jongeren deze taal wel hanteren. ‘Fucking’ is volgens hem een ingeburgerd woord. Ik heb daar wel mijn twijfels over. Maar de heer Claes heeft niet geantwoord op mijn verwijzing naar de stereotiepe beeldvorming.

Meisjes worden zo vaak als lustobject gebruikt dat wij daar niet meer op reageren. Het zit intussen in onze cultuur. Ik heb ook een brief geschreven naar kinderrechtencommissaris Vanobbergen. Hij heeft me ook geantwoord en zegt me dat ik gelijk heb. Hij stelt: “Ik deel alvast uw bezorgdheid over de wijze waarop tieners en hun leefwereld hier verbeeld worden. Zo vind ik het bijvoorbeeld bijzonder van weinig respect getuigen om meisjes-tieners te omschrijven in termen van ‘hard to get’.” Voorts zegt hij mijn opmerkingen te zullen meenemen in zijn nota die over stereotiepe beeldvorming en seksualiteit van kinderen en jongeren. JBC moet ook gedacht hebben dat er iets aan de hand was, want hun webstek is wel onmiddellijk veranderd. De conclusie van de heer Claes was wel dat hij daarover geen verdere communicatie wenste. Zijn juiste bewoordingen waren: “Ik wil geen polemieken hierover voeren.” Een polemieken, of antwoorden, of het is om het even, ik heb beslist om hier een vraag over te stellen.

Minister, slaat doelstelling 5 van de beleidsnota Gelijke Kansen, met name de niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen ook op reclame? Welke initiatieven neemt u om een genderbewustzijn bij het brede publiek te creëren via het wegwerken van stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen in reclame? Behoort het tot uw bevoegdheid om klacht in te dienen bij de Jury voor Ethische Praktijken (JEP) inzake Reclame? Indien het antwoord positief is, maakt u ook gebruik van deze bevoegdheid?

Ik vraag dat omdat ik vorige week nog een e-mail ontving met het bericht dat de heer Claes zich kandidaat stelt als manager van het jaar bij Trends. Een CEO van dergelijk bedrijf zou meer genderbewust mogen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Voorzitter, minister, dames en heren, ik sluit me graag aan bij de vraag. Ook ik ben geschokt. De JEP zal wel een klacht ontvangen volgens mij.

Kritisch leren omgaan met media en reclame zit in de vakoverschrijdende eindtermen (VOETen) die we onlangs vereenvoudigd hebben.

In de vorige legislatuur is hier een resolutie goedgekeurd die vooral groeide vanuit de commissie Cultuur en Jeugd, en waarmee men vroeg naar een ‘kenniscentrum mediawijsheid’. Dat moest een ondersteunend, coördinerend centrum worden. Het zou alles kennis ter zake verenigen en verspreiden naar scholen om de leerkrachten te ondersteunen bij de aanpak van de VOETen.

Minister Lieten is daar verantwoordelijk voor. Weet u als minister van Jeugd en van Gelijke Kansen of dat kenniscentrum er komt of niet?

De voorzitter: Mevrouw Brussel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brussel: Voorzitter, ik wil op beide vragen ingaan. Het ‘genderbewustmaken’ en het vechten tegen stereotypen zit in de VOETen. Wordt dat voldoende gerealiseerd?

Er zijn inderdaad significante verschillen in studiekeuze tussen jongens en meisjes. Er kiezen minder meisjes voor de exacte wetenschappen, voor wiskunde en ICT, zeker als het hogere studies betreft. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Ja, daar is al onderzoek naar gedaan. We gaan het daar later over hebben. De studiekeuze is een kwestie van conditionering. Ze wordt niet alleen op school en via de CLB’s besproken, maar ook met de ouders. Daar moeten we zeker nog op terugkomen.

Het is misschien interessant om te weten dat er op 19 juni 2009 een seminarie werd georganiseerd over de impact van reclame. Dat ging over ‘Seksisme in de reclame. Waar ligt de grens?’. U kunt dat opzoeken. De directeur van het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen heeft er toen op aangedrongen om een goede en sluitende definitie te hebben van het concept seksisme. Ik denk dat we daar inderdaad moeten naar streven als we in het onderwijs en de reclame de nadruk willen leggen op de bestrijding van genderstereotypering. De JEP heeft daar een opinieonderzoek rond gedaan en op een aantal knelpunten gewezen. Ik stel voor dat we daar eens over praten. We zouden de aanbevelingen die werden geformuleerd in de voorbije jaren door verschillende instanties eens onder de loep kunnen nemen. We zouden ze kunnen omzetten in operationele conclusies. Daarvoor wil ik net als de collega’s uw aandacht vragen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord. Ik hoop dat u hier iets kunt aan doen. Dat is wel een heel andere vraag dan de eerste van mevrouw Deckx.

Ik vind het wel terecht om de rol van de Vlaamse overheid aan te kaarten. We hebben net Magazine 13 van de Vlaamse overheid in de bus gekregen. Daarin staat te lezen dat de loonkloof tussen mannen en vrouwen ook bij de Vlaamse overheid blijft bestaan. Ze bedraagt nog steeds 11 percent. Er blijkt nog steeds meer onderhandelingsmarge te zijn voor mannen, zij kunnen door te onderhandelen meer loon uit de brand slepen dan vrouwen.

Dat is een gemiste opportuniteit voor de overheid om een lans te breken voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, en dat eens effectief in de etalage te zetten. Als de overheid nog niet het voorbeeld geeft, kunnen we dat moeilijk verwachten van de maatschappij. Het is een terechte vraag: wat kan de Vlaamse overheid hier nog aan doen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Als eerste reactie wil ik de resultaten uit het Humo-artikel dat u aanhaalt een beetje nuanceren. We spreken hier immers over een artikel uit de populaire pers. Men doet daar allicht straffere uitspraken dan in academische onderzoeksrapporten. Er wordt ook nogal vrijelijk geïnterpreteerd. Dat is logisch, men wil een aantal dingen vooropstellen.

Ik beschik niet over vergelijkbare cijfers wat jongeren betreft, wel vanaf 18 jaar. De Studiedienst van de Vlaamse Regering heeft de houding van Vlamingen tegenover rollen van mannen en vrouwen in het gezin en in de samenleving opgenomen in de zogenaamde SCV-survey, dat is de survey rond sociaal-culturele verschillen. Daarin peilt men jaarlijks naar de waarden, opvattingen en overtuigingen in Vlaanderen over maatschappelijke en beleidsrelevante thema’s. Men gebruikt daarbij vijftien stellingen over de rol van vrouwen en mannen en legt die voor aan Vlamingen van 18 jaar en ouder. Elke respondent kan voor elke stelling kiezen uit een schaal van vijf mogelijkheden, gaande van helemaal oneens tot helemaal eens. Uit deze meting blijkt dat de houding ten aanzien van de rol van vrouwen en mannen tussen 1996 en 2006 lichtjes is opgeschoven in de goede richting. Dit wil zeggen dat de vrouwonvriendelijke uitspraken minder en de genderevenwichtige uitspraken meer worden bevestigd. Als we kijken naar de verschillende uitspraken, en de resultaten opdelen naar leeftijdsgroep, dan blijkt dat over het algemeen met de leeftijd ook de vrouwonvriendelijkheid stijgt. Hoe ouder, hoe vrouwonvriendelijker.

In het kader van de opencoördinatiemethode zal de Studiedienst van de Vlaamse Regering de meting van de houding ten aanzien van rolpatronen opnieuw opnemen in de SCV-survey van 2011. Een indicator die de beeldvorming van mannen en vrouwen weergeeft, zal bovendien worden opgenomen in de set van kernindicatoren met betrekking tot gender, die ik op dit ogenblik ontwikkel, in samenwerking met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid.

Het stimuleren van genuanceerde, niet-stereotiepe beeldvorming in de media is, zoals u wel weet, een van mijn beleidsdoelstellingen. Ik concentreer mij onder andere op het voortzetten

en het continu updaten van de expertendatabank. Die is erop gericht om journalisten een breed scala aan te bieden van niet-stereotiepe experts uit kansengroepen die zich beschikbaar stellen voor vragen vanuit de media.

Daarnaast neem ik deze aandacht voor niet-stereotiepe beeldvorming mee in de rest van mijn beleid. Zo zal ik binnenkort, in samenwerking met Kind en Gezin, een brochure verspreiden met de bedoeling meer vaders te stimuleren om ouderschapsverlof op te nemen. Daarmee willen we de stereotypen bestrijden die insinueren dat vaders minder graag zouden zorgen, of minder goed kunnen zorgen dan moeders. Ik roep verenigingen en organisaties die een aanvraag voor subsidie indienen op om zelf ook aandacht te hebben voor niet-stereotiepe beeldvorming. We hebben daar in onze vernieuwde subsidiegids rekening mee gehouden. Dat zal een evaluatiecriterium zijn bij de beoordeling van de projectvoorstellen.

Mijn collega bevoegd voor het mediabeleid zal ook in de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT blijvende aandacht vragen voor een correcte en genuanceerde beeldvorming. Uiteraard trachten we binnen ons algemeen beleid inzichten in de gendermechanismen te verwerven. Dit moet ons in staat stellen de stereotiepe denkpatronen te ontmaskeren. Dit is een belangrijke pijler van de verkleining van de loopbaankloof. In 2011 zal het Plan van Aanpak over de loopbaankloof trouwens duidelijk vorm krijgen. We zullen hiervoor uiteraard met de SERV samenwerken.

Ik verwijs hier ook naar Girls' Day, een initiatief van Agoria Vlaanderen dat op 27 oktober 2010 zijn apotheose zal krijgen. Het is de bedoeling meisjes tussen 10 en 12 jaar oud te overtuigen dat techniek en technologie ook voor vrouwen interessant zijn. We komen hier straks nog op terug. Ik verwijs eveneens naar de plannen om de stereotiepe keuze tussen het aso, het bso en het tso in het onderwijs te doorbreken.

Wat de vragen van mevrouw Van Steenberge betreft, moeten we opletten of we wel over hetzelfde onderwerp spreken. Het is een heel andere vraag om uitleg. Dat is niet als kritiek bedoeld: ik stel dit enkel vast.

Er is immers een verschil tussen de stereotiepe beeldvorming en de verseksualisering van de samenleving. Het door haar aangehaalde voorbeeld hoort veeleer bij het tweede thuis. Dit is in elk geval geen gemakkelijke discussie. Ik vind dat grappig. Ik kan me echter perfect inbeelden dat zij dat niet grappig vindt. Het lijkt wel op het T-shirt van Tom Boonen met de opdruk 'Will fuck on first date'. Is dat grappig of niet? (*Opmerkingen*)

Ik heb deze specifieke foto niet gezien. De normen verschillen echter. Indien het om oudere jongeren gaat, is het grappig. Indien het om kinderen gaat, kan dat natuurlijk niet. Ik ben het daarmee eens. We moeten dit in elk geval in de juiste context bekijken.

Jongeren evolueren op dit vlak ook anders. Als ik zie hoe jongeren met elkaar spreken, kan ik enkel stellen dat kinderen kind moeten zijn. We hoeven daar niet noodzakelijk iets anders over te denken. Kinderen moeten niet snel met seksualiteit en dergelijke bezig zijn. Ook op dat vlak moeten kinderen de kans krijgen kind te zijn.

We moeten heel goed nadenken over de manier waarop de samenleving evolueert. Aangezien de grenzen moeilijk liggen, moeten we steeds naar de context kijken. Het lijkt me dan ook zeer moeilijk voor een overheid in dit verband regels uit te vaardigen. De overheid moet sowieso opletten als ze regels uitvaardigt. Voor we het weten, voeren we hier een debat over censuur. Ik beweer niet dat mevrouw Van Steenberge daarvoor pleit. Ik wil enkel de complexiteit van de context en de leeftijdscategorieën duiden. Bepaalde zaken kunnen in een bepaalde context grappig en in een andere context ongepast zijn. We moeten hier sterk mee opletten.

Mevrouw Poleyn heeft terecht naar de JEP verwezen. Iedereen, met inbegrip van mevrouw Van Steenberge en ikzelf, kan daar klacht indienen. Daarnaast kan iedereen ook een klacht indienen bij het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen of bij een van de dertien

Meldpunten Discriminatie in Vlaanderen. We ondersteunen het gelijkemansmiddenveld om hierover te waken.

Als minister stel ik me liever wat terughoudend op. Tenzij het echt flagrant is, wil ik enorm oppassen. Het is immers geen evident verhaal. Ik zal straks eens naar de door mevrouw Van Steenberge meegebrachte advertentie kijken. Ik heb niet de gewoonte reclamefolders te bekijken. Ik ken de context in elk geval niet.

We moeten alles in zijn context zien en het onderscheid tussen stereotiepe beeldvorming en verseksualisering van de samenleving maken. Dit kan evengoed op mannen slaan. Dat merken we steeds meer. Op die manier krijgen we wel meer gelijkheid, maar de fundamentele vraag luidt of we in die tendens moeten meegaan. Door ook op die manier over mannen te spreken, kunnen we het genderstereotype doorbreken. Ik beweer niet dat mevrouw Van Steenberge hiervoor pleit. De vraag blijft of dit al dan niet wenselijk is. Dit is in elk geval een heel ander debat. Ik wil hier gewoon het onderscheid tussen beide debatten maken. Indien we de zaken in hun context zien, is het niet zo gemakkelijk grenzen te trekken. Mij lijkt het best de JEP en het middenveld daarover te laten waken. De overheid kan zich beter veeleer terughoudend opstellen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik dank de minister voor zijn omstandig antwoord. Volgens hem is de enquête van Humo overdreven. Ik hoop dat dit klopt. Zijn eigen bevindingen zijn dat we lichtjes in de goede richting opschuiven. Dit betekent dat er nog veel werk aan de winkel is.

Gelukkig worden al een aantal initiatieven genomen. Het lijkt me zeker en vast de moeite eens na te denken over de manier hoe we al in het basisonderwijs of zelfs in het kleuteronderwijs aan de juiste studiekeuze in het secundair onderwijs kunnen werken. Daar zullen we het straks ook nog over hebben.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben daarnet nog iets vergeten. Minister Lieten werkt aan een kenniscentrum voor mediawijsheid. Ik speel daarin een ondergeschikte rol. Dit is op 1 september 2010 begonnen. Ik veronderstel dat het nog te vroeg is om te zien hoe de scholen hiermee omgaan. De eindtermen zijn in elk geval op 1 september 2010 van kracht geworden.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: De minister heeft terecht gesteld dat het om twee verschillende debatten gaat. Ik heb in mijn vraagstelling opzettelijk niet naar de enquête van Humo verwezen. Ik vind dat een totaal ander onderwerp.

Uiteindelijk hebben beide echter wel met elkaar te maken. Het gaat immers om de beeldvorming van meisjes en jongens. Het gaat om het tonen van respect voor meisjes. Hoe kunnen we onze jongens aanleren respect voor meisjes te hebben indien we worden omgeven door reclame die geen respect voor jonge meisjes toont?

Deze reclame is niet respectvol ten aanzien van jonge meisjes. Ze hebben het trouwens toegegeven. Ze hebben hun website aangepast en de pijl verschoven. De tekst luidt nu als volgt: 'This T-shirt is fucking nice stuff'. Ze wisten zelf dat het op het randje was.

We zijn dat allemaal gewoon. We worden hier zelf in ondergedompeld. De minister heeft dit in zijn operationele doelstelling zelf ook al vermeld. We zijn ondergedompeld in een wereld waarin dit allemaal normaal is.

Ik maak me hiermee niet populair, zeker niet bij mijn eigen kinderen. Ik heb de CEO van JBC schriftelijk laten weten dat hij me niet meer tot zijn klanten hoeft te rekenen. Mijn dochter heeft moord en brand geschreeuwd. Zij vindt dit T-shirt, met de opdruk 'I'm hard to get' zeer leuk. Ze is 14 jaar oud.

Het is niet plezierig preuts of een alias van Alexandra Colen te worden genoemd. Die etiketten worden me naar het hoofd geslingerd. Als wij, Vlaamse volksvertegenwoordigers, al niet meer reageren op de reclame die in onze bus terecht komt, wie moet het dan nog doen? Dat is mijn vraag.

Ik weet dat de minister hier als beleidsmaker niet veel aan kan doen. Ik vraag geen regelgeving. Ik vraag de minister enkel zijn eigen operationele doelstellingen in de praktijk te brengen. Hij wil iets aan de stereotiepe beeldvorming van meisjes en jongens doen. Dat begint bij ons.

De voorzitter: Mevrouw Brusseele heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseele: Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ben blij dat hij het probleem erkent. Het leeft bij veel mensen en het is zeer complex. We vragen niet zonder meer om regelgeving. Uiteindelijk ligt de schuld, als ik dat woord mag gebruiken, voor de overseksualisering of de pornificatie van bepaalde aspecten van de samenleving in grote mate bij de consument zelf.

Als het de spuigaten uitloopt, vind ik wel dat de minister aan de kar zou mogen trekken om een hevig maatschappelijk debat op gang te trekken. Dat debat moet dan op basis van al het tot nu toe gevoerde onderzoek worden geleverd. Alle actoren die tot meer evenwicht en tot een nuchterder en vrouwvriendelijker beeld in de reclame kunnen bijdragen, moeten hierbij worden betrokken. Ik zou dit in elk geval toejuichen.

Wat het onderwijs betreft, suggereer ik hierover een heel breed debat te voeren. Ik suggereer de minister tevens om, eventueel in samenspraak met het werkveld, goed op te volgen of de VOETen al dan niet worden behaald.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik heb nog een opmerking over het onderwijs. Ik hoor vaak verklaren dat we er alles aan moeten doen om vrouwen meer naar technische richtingen te leiden. Het zou ook omgekeerd mogen gebeuren. We moeten er alles aan doen om mannen meer voor de zachte sectoren te laten kiezen. Het uitgangspunt is te vaak dat we onze meisjes naar technische richtingen moeten sturen omdat de loonkloof dan minder groot is. In die technische richtingen verdienen ze meer. We zouden de zachtere sectoren geldelijk kunnen opwaarderen. We zouden ook de klemtoon anders kunnen leggen. Anders zouden we eigenlijk zeggen dat de zachte sectoren waar vrouwen altijd voor hebben gekozen eigenlijk minderwaardig zijn. Dat is niet juist. We moeten er tegelijkertijd voor zorgen dat meer vrouwen naar de technische sectoren en meer mannen naar de zachtere sectoren worden geleid. Dit moet natuurlijk vrijwillig gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opdeling in klassen op basis van etnisch-culturele herkomst - 2518 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, mijn vraag om uitleg past in de discussie die we hier hebben gevoerd over beeldvorming, stereotypedenken en segregatie. Waarschijnlijk hebt u ook de krantenartikels gelezen over een Lokerse school die aparte klassen heeft gemaakt voor autochtone en allochtone leerlingen. De school maakte een opdeling op basis van de etnisch-culturele herkomst van leerlingen om de klassen in te vullen. Na enig onderzoek heb ik vernomen dat dit geen alleenstaand geval is, dat het niet alleen in Lokeren gebeurt, maar ook in

andere steden en gemeenten, bijvoorbeeld ook in Willebroek, Sint-Niklaas en Antwerpen en misschien nog in andere steden. Deze evolutie baart mij ernstige zorgen.

Minister, de school doet dit naar eigen zeggen om de daling van het aantal autochtone leerlingen tegen te gaan. Heel wat ouders van autochtone kinderen opteren blijkbaar voor andere scholen als er te veel allochtone kinderen zijn. Om dat tegen te gaan en om te voorkomen dat de school de richting zou uitgaan van een concentratieschool, hebben ze de aparte klassen opgericht. Dat de school voor het behoud van haar autochtone leerlingen de oplossing ziet in een scheiding van leerlingen op basis van etnisch-culturele herkomst, gaat tegen alle logica in en tegen de logica van uw beleidsnota.

Als men een betere integratie en betere kansen nastreeft voor allochtonen, is dit absoluut niet de weg die moet worden opgegaan, integendeel. De directie heeft voor deze optie gekozen om enkel en alleen elitaire autochtone ouders tegemoet te komen – de witte school in een gekleurde school. Dat is een vorm van discriminatie. Dat woord is heel zwaar beladen, maar deze situatie heeft toch de schijn van discriminatie. Ook de ouders hebben aangeklaagd dat ze zich gediscrimineerd voelen.

Ik heb wel begrip voor bijvoorbeeld het inrichten van taalklassen, maar dan wel voor alle leerlingen, zowel autochtone als allochtone. Ik kan me indenken dat autochtone kinderen ook wel een taalachterstand hebben. Dan moeten we veeleer die weg opgaan, dan de segregatie die nu gebeurt.

Uit de persberichten – of we ze moeten geloven of niet – bleek dat het niet alleen ging over taalklassen. En dat maakt het nog veel erger. Leerlingen werden op basis van naam in groepen ingedeeld. Dat is in onze samenleving niet aanvaardbaar. Niet enkel de segregatie baart me zorgen, maar ook het effect hiervan op de kinderen. Hoe gaan zij, niet alleen de allochtone, maar ook de autochtone kinderen, deze situatie aanvoelen en interpreteren? De school speelt een zeer belangrijke rol in de maatschappij – 40 percent van ons budget gaat naar onderwijs. De school stuurt hier toch een heel negatieve boodschap de wereld in. Scholen moeten kinderen opvoeden tot volwaardige volwassenen die samen kunnen leven. Alle middelen die we kunnen gebruiken, moeten we gebruiken, zoals de film *Turquaze*. Dat zijn vijgen na Pasen, maar ondertussen is een basis gelegd, en dit is wat in deze school gebeurt. Scholen moeten openstaan voor interculturele dialoog. Hoe meer we dat doen in de kleuterschool, het lager en secundair onderwijs, hoe minder dat we dat op andere niveaus nodig zullen hebben.

Minister, mevrouw Moerman vroeg of een overheid een bepaalde activiteit mag subsidiëren, als die dient voor segregatie. Deze school wordt toch ook gesubsidieerd door de overheid en er is een vorm van segregatie. Dan moeten we de lijn doortrekken. Heeft de school de vrije keuze om deze maatregel in te voeren? Hoe past de actie van deze school in uw beleid?

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Minister, Open Vld wil zich aansluiten bij deze vraag om uitleg. Als het krantenartikel juist is, en als de evolutie ook in andere steden gebeurt, dan is dat heel zorgwekkend. Maar misschien is het niet juist, misschien moeten er kranten worden verbrand, maar dat lijkt me gruwelijk. Nog gruwelijker is het om kinderen apart te zetten op basis van hun afkomst of huidskleur. Het is weerzinwekkend. Ik hoop dat het niet klopt, minister, waarschijnlijk zult u me geruststellen.

Minister, u moet op uw strepen staan. Zulke zaken kunnen niet. Dan kunnen alle films van de wereld niet opwegen tegen het kwaad dat wordt aangericht door gescheiden klasjes.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ook ik wil u vragen naar de feitelijke toedracht. Gisteren nam ik deel aan een debat in een school in Sint-Niklaas en dat kwam daar ook ter sprake. Ik heb hierover natuurlijk mijn verontwaardiging geuit. Blijkbaar gaat het erover dat men ervoor had gekozen om twee autochtone leerlingen in één klas te zetten, in plaats van het

hele verhaal van de gesegregeerde klassen. Maar misschien is dat nu een minimalisering van het verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik ben even benieuwd naar het antwoord van de minister. Ik heb er evenwel een kanttekening bij gemaakt. Vorig jaar hebben we een bezoek gebracht aan het Lucernacollege. Hoe past zo'n school in het beleid en in de problematiek die hier heel terecht door mevrouw Pehlivan wordt aangekaart?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ook hier is het relaas van de feiten iets anders dan hoe het in de media komt. Het is helemaal niet zo dat de school de kansarme en allochtone leerlingen liever kwijt dan rijk is. Het is nogal vanzelfsprekend dat we in het onderwijs geen segregatie kunnen doorvoeren. U hebt er ook mijn reactie op gezien. We moeten altijd oppassen wat de werkelijke toedracht is.

Wat zijn de cijfers? In het tweede leerjaar van die school zijn er nog elf autochtone leerlingen voor drie klassen. Die zijn verdeeld over twee klassen in groepjes van vijf en zes, met één volledig allochtone klas tot gevolg. In het vierde leerjaar heeft men de tien overblijvende autochtone leerlingen gespreid over twee van de drie klassen, dus twee klassen met vijf autochtone leerlingen en een volledig allochtone klas. In alle andere leerjaren zijn de leerlingen gelijk verdeeld. De school heeft dus geen enkele klas met een meerderheid aan autochtone leerlingen. We spreken hier dus niet over witte en zwarte klassen, maar over overwegend gekleurde en volledig gekleurde klassen.

Uiteraard behoort de wijze waarop een school zich organiseert en de leerlingen in verschillende klassen indeelt, tot de autonomie van het schoolbestuur. Er zijn geen expliciete bepalingen in de onderwijsregelgeving die beperkingen opleggen. Artikel 62, paragraaf 1, elfde lid van het decreet Basisonderwijs bepaalt echter dat een school, om erkend te worden en te blijven, in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen betreffende de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder dient te eerbiedigen. Daarenboven dienen scholen zich te houden aan de bepalingen van het Vlaamse Gelijkekansen- en Gelijkebehandelingsdecreet van 10 juli 2008.

In Lokeren is de samenstelling van de klassen na zorgvuldig overleg met het team gebeurd, dat per definitie de samenstelling van de klassen tegen het begin van het schooljaar herbekijkt. Daarin heeft men naar een evenwichtige verdeling tussen jongens en meisjes gekeken, en een evenwichtige verdeling van sterke en zwakke leerlingen. Dit jaar heeft voor het eerst ook de verdeling tussen allochtoon en autochtoon een rol gespeeld. Dat wil niet zeggen dat de derde klas telkens een zwakkere klas is. Het schoolteam heeft ervoor gezorgd dat daarin ook voldoende sterke leerlingen zitten.

De beslissing om twee klassen samen te stellen met uitsluitend allochtone leerlingen is een beslissing die leerlingen verschillend lijkt te behandelen op grond van etnische afkomst. Men zou kunnen denken dat er dan segregierend gewerkt wordt op klasniveau. Uiteraard is dat altijd een feitenkwestie, die uiteindelijk door een rechtbank moet worden beslecht.

De bedoelingen van een schoolbestuur kunnen wel eerbaar zijn. De school wou hier vermijden dat men evolueerde naar een 100 percent concentratieschool en wou een zekere sociale mix behouden. Om die begrijpelijke reden werd de beslissing genomen om een kleine groep autochtone kinderen niet te spreiden over alle parallelklassen, maar slechts over een beperkt aantal klassen.

U weet dat wij in Antwerpen en Brussel 'School in zicht' subsidiëren, dat eigenlijk hetzelfde doet. Men probeert om in een gekleurde school via een tijdelijk geconcentreerde aanwezigheid van in de praktijk vaak blanke kinderen die kinderen opnieuw naar die school

te krijgen, om zo een spreiding te verkrijgen. Zo verhindert men dat een school volledig gekleurd zou worden of overwegend gekleurd zou blijven.

Ik wil er ook op wijzen dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zich daar in die zin over heeft uitgesproken: “Pupils should not be placed in such separate remedial classes on the basis of their affiliation with a national minority but rather on the basis of the skills and needs of the individuals concerned, and where such placing is found necessary, it should be for a limited period only.” Het principe kan dus wel, als je een evenwichtsoefening doet met een eerbaar doel, wat in dezen is gebeurd.

Op het moment dat de feiten in de krant stonden, heb ik onmiddellijk aan de inspectie gevraagd om een onderzoek te voeren. Dat is gebeurd, in contact met de directies, de stedelijke overheid en het lokale overlegplatform (LOP). Op basis daarvan hebben we geen verdere stappen gezet. Ik wil er u ook op wijzen dat de school zal deelnemen aan het project ‘School in zicht’. Ze hoopt er op die manier in te slagen de sociale mix te behouden en te verbeteren.

Ik heb ook gevraagd dat het lokale overlegplatform van Lokeren in samenwerking met het provinciaal integratiecentrum van Oost-Vlaanderen, de integratiedienst van de stad Lokeren, de betrokken school en het CLB het lokale overleg zou opstarten via een stappenplan. Aan de inspectie heb ik gevraagd om het dossier verder op te volgen, rekening houdend met de manier waarop de plannen worden gerealiseerd, de wijze waarop de school zal omgaan met een aantal suggesties van de inspectie en het uiteindelijke resultaat van de inspanningen.

Waakzaamheid is in deze zaken altijd geboden, maar hier kunnen we de scholen het voordeel van de twijfel geven.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik ben blij met uw antwoord. Blijkbaar klopt het artikel wel, maar is er toch een andere context. Net als in alle grote steden is er in Lokeren een bepaalde problematiek. We moeten inderdaad waakzaam blijven. We moeten er blijven op hameren dat we zo veel mogelijk gemengde scholen moeten hebben, want onze samenleving is gemengd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de werking en de evaluatie van de taalproef - 2521 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, u weet dat wij ons in het verleden al eens kritisch hebben durven uit te laten over de werking van de taalproef. Nu 1 september al even achter ons ligt, vonden wij het gepast om u te confronteren met een aantal vragen daarover.

Kinderen die minder aanwezig waren dan 220 halve dagen, moeten een taalproef afleggen bij het CLB of bij de school. Onderzoek had namelijk uitgewezen dat kinderen die geen of nauwelijks kleuteronderwijs hebben gevolgd, met een grote achterstand starten in het eerste leerjaar, zeker als ze niet vertrouwd zijn met de onderwijstaal. De decreetgever tracht daaraan tegemoet te komen door ervoor te zorgen dat de kinderen zeker al een jaar worden ondergedompeld in het Nederlandstalig kleuteronderwijs vooraleer ze de stap naar het eerste leerjaar zetten. De aanwezigheid van 220 halve dagen creëert het vermoeden dat het kind voldoende is ondergedompeld in een Nederlandstalige omgeving om te starten in het lager

onderwijs. In die zin is het uw bedoeling om de taaltoets tot sluitstuk te maken van een verhoogde kleuterparticipatie.

Uit een eerste voorlopige telling in de Vlaamse scholen dit jaar blijkt dat er in alle onderwijsnetten een lichte stijging is van het aantal inschrijvingen. Dat is een gunstige trend die doet vermoeden dat de verschillende initiatieven om de kleuterparticipatie te bevorderen, helpen. Natuurlijk moeten we ook enigszins voorzichtig zijn en die cijfers bekijken in het licht van de demografische evolutie van de laatste jaren. Ik hoop dat u ons daar enige duidelijkheid bij kunt verschaffen, minister.

Tijdens de bespreking van het ontwerp van decreet Onderwijs XX hebben we al een aantal kritische opmerkingen gemaakt ten aanzien van de taalproef. En wij niet alleen. In de plenaire vergadering van 30 juni 2010 hebt u zich ook al geëngageerd om de taalproef grondig te evalueren en bij te sturen indien nodig.

Minister, kunt u het netto-effect bepalen van de invoering van de verplichte aanwezigheidsvoorwaarde in de derde kleuterklas, los van de demografische groei? Hoeveel kleuters moesten uiteindelijk een taalproef afleggen? Hoeveel hebben dat effectief gedaan? Zijn er met andere woorden ouders die dat geweigerd hebben? Hoe worden ouders van kinderen die nog geen taalproef hebben afgelegd, aangespoord om dat te doen? Wij vragen ons immers af of de taalproef wel degelijk het sluitstuk is voor de kleuterparticipatie. We zijn een beetje bezorgd dat die toets eerder drempelverhogend zou werken dan drempelverlagend. Ik hoop samen met u dat dat niet zo is. Het is natuurlijk een stok achter de deur. Het is belangrijk dat ouders die misschien iets zwakker staan ook het belang van de taaltoets onderschrijven.

Ouders moeten, indien de school de taalproef niet afneemt, blijkbaar zelf contact opnemen met het CLB. Ik las in de krant dat CLB's stelden dat zij daar niet proactief mee omgaan. In sommige gevallen, waarbij de ouders niet alleen moeite hebben met de Nederlandse taal, maar zelf ook taalarm zijn, kan het misschien te veel gevraagd zijn om zelf naar het CLB te stappen. Op welke manier wilt u ervoor zorgen dat ouders op dat cruciale doorverwijzingsmoment niet afhaken?

Hoeveel geslaagden zijn er? Als er ook niet-geslaagden zijn, hebben zij zich dan alsnog aangemeld voor een inschrijving in het kleuteronderwijs? Acht u het wenselijk om voor de ontwikkeling van die kinderen in een aangepaste begeleiding en ondersteuning te voorzien, zodat ze voldoende klaar zullen zijn voor het eerste leerjaar? Met andere woorden: is het zittenblijven een afdoende maatregel, of wordt daar meer aan gekoppeld?

Minister, hebt u zelf al een evaluatie klaar van die taalproef? Welke elementen komen daarin aan bod? Welke bijstellingen acht u nodig? Indien er nog geen evaluatie is, minister, wanneer plant u die dan?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voor het reces hebben we hevig gediscussieerd over de taalproef. Er waren heel veel reacties van CLB's en van scholen. Ik weet dat de taalproef bijvoorbeeld in Gent wel goed verlopen is. Er zijn al een aantal cijfers gekend. Ik zou graag weten, want die gedetailleerde informatie hadden we niet in Gent, welke kinderen de taalproef hebben afgelegd. Het waren er 220. Tot welke groep behoren ze? De scholen en de CLB's konden het afnemen. Wat was de verhouding daartussen over heel Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik had ook graag de verhouding gekend tussen de CLB's en de scholen bij de afname van de proeven.

Ik veronderstel dat veel taalproeven zijn afgenomen in grootstedelijke gebieden. Hebt u meer gedetailleerde cijfers ter beschikking over Gent, Antwerpen en Brussel, minister?

Minister, wie denkt u te betrekken bij de evaluatie van de eerste taalproeven? Denkt u aan scholen, CLB's, koepels of nog andere organisaties?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: In Gent zijn inderdaad bepaalde cijfers gekend. Mevrouw Dua heeft daar de vraag gesteld aan schepen Coddens. Het blijkt dat in Gent veel minder kinderen dan verwacht de taaltoets hebben afgelegd. Schepen Coddens deed daarover een aantal veronderstellingen, want hij heeft natuurlijk niet echt bewijzen. Het kon volgens hem zijn dat de maatregel effect had en dat er meer kinderen hebben deelgenomen aan het kleuteronderwijs. Dat zou een positief effect zijn. Hij dacht ook dat misschien bepaalde mensen niet eens de moeite genomen hebben om de taalproef te doen en hun kind nog maar eens hebben laten dubbelen. Dat zou een negatief effect zijn, dat we zeker niet wensen.

Minister, ik heb een schriftelijke vraag ingediend om alle cijfers op te vragen en te peilen naar uw inschatting van die effecten. Omdat het hier toch aan bod komt, vraag ik het nu mondeling.

De voorzitter: Het is al aan bod gekomen in een schriftelijke vraag. Maar omdat het parlement overspoeld wordt door schriftelijke vragen, is het onmogelijk om dat te matchen. U kunt het antwoord op die schriftelijke vraag terugvinden op de website.

De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik had op 13 september ook een schriftelijke vraag aan u gericht, minister, over de cijfers van die taalproeven. Dit systeem is belangrijk. Heel veel mensen moeten worden gemotiveerd om hun kinderen zelfs meer dan die 220 halve dagen kleuteronderwijs te laten volgen. Zeker in de grootsteden worden we geconfronteerd met heel veel leerlingen, kleuters ook, die het Nederlands niet als thuistaal hebben. Als je niet voldoende taalkennis hebt, dan wordt het problematisch om onderwijs te volgen.

Misschien werkt dit drempelverhogend, maar ik weet niet of dat zo slecht is. Hoe meer kinderen je in het basisonderwijs krijgt die onvoldoende de Nederlandse taal machtig zijn, hoe meer je het niveau van het basisonderwijs naar beneden gaat trekken. Het is zeer belangrijk dat die taaltest gehandhaafd wordt. Ik blijf er voorstander van, zeker in de grootstedelijke gebieden.

Dat dat moet worden geëvalueerd, is niet meer dan normaal. We moeten dat jaarlijks evalueren, om te zien wat de verhouding is tussen het aantal en de looptijd van kleuters in het kleuteronderwijs en het aantal taalproeven.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Ik verwijs naar de werkgroep kleuterscholen deze ochtend. Daar is er nog eens op gewezen dat de de facto verlaging van de leerplicht heel wat administratieve vragen oproept van de onderwijzers en de school, waarvoor men niet volwaardig wordt gefinancierd. Ik wou nog eens naar die knelpunten verwijzen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De verplichte derde kleuterklas is één maatregel in een totaalpakket van maatregelen die genomen zijn ter bevordering van de kleuterparticipatie. Het gaat om sensibilisering om kinderen naar de kleuterschool te sturen, het koppelen van aanwezigheid aan schooltoelage, een betere ondersteuning van de kleuterschool, het inschakelen van de lokale overlegplatforms, de CLB's, Kind en Gezin enzovoort. Het geïsoleerde netto-effect van een van deze maatregelen berekenen zal niet zo gemakkelijk zijn.

De evaluatie is nog niet klaar. Dat is ook niet zo verwonderlijk. Het schooljaar is nog maar 6 weken bezig. Op 15 september hebben we van de laatste scholen een bestand gekregen. Op dit moment wordt dat geanalyseerd door het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Er wordt bekeken of gegevens al dan niet opnieuw moeten worden opgevraagd. Op basis daarvan kan

er dan een evaluatie worden gemaakt. Op dit moment kan ik nog geen cijfers geven. De evaluatie is pas ten vroegste voor binnen enkele weken. Maar nogmaals, het schooljaar is eigenlijk nog maar net begonnen.

Ik kan wel antwoorden op uw vraag naar de contactname. In de richtlijnen die aan de scholen gegeven zijn, staat uitdrukkelijk dat, indien de taalproef door het CLB wordt afgenomen, de school zo snel mogelijk het CLB contacteert om de gegevens van het kind en de reden waarom het de taalproef moet afleggen door te geven. Tegelijk vraagt de school de ouders contact op te nemen met het CLB voor het afnemen van de taalproef. Het initiatiefrecht voor contactname wordt dus in eerste instantie bij de ouders gelegd, maar de CLB's zijn via de scholen wel degelijk op de hoogte van welke kinderen nog de taalproef in het CLB moeten afleggen. Als op 1 september het kind de taalproef nog niet afgelegd heeft, moeten school en CLB niet langer op een initiatief van de ouders wachten om de taalproef af te nemen. In dat geval kan in samenspraak met de ouders de taalproef op school worden afgenomen.

Voorzitter, men zal dus ook voor het antwoord op de schriftelijke vragen nog wat moeten wachten. Men moet mensen de tijd geven om een goede evaluatie en analyse te maken. 6 weken na de start van het schooljaar is dat iets te snel.

Mevrouw Irina De Knop: Dat is wel een heel kort antwoord.

Minister Pascal Smet: Het is to the point, mevrouw De Knop.

Mevrouw Irina De Knop: Ik begrijp dat die evaluatie nog niet afgerond kan zijn, minister. U verwacht die binnen enkele weken. Kunt u iets exacter zijn?

Minister Pascal Smet: Dat hangt af van de evaluatie. Ik kan er geen datum op prikken. Ik hoop dat het voor de kerstvakantie zal zijn.

Mevrouw Irina De Knop: Ik begrijp dat u nog niet alle gegevens bezit, maar daarna hoeft het samenbrengen van die cijfers misschien niet lang te duren. Het gaat toch over centrumsteden.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop, ik wil het wel even uitleggen. *(Opmerkingen van mevrouw Irina De Knop)*

We moeten de gegevens opvragen, die moeten geverifieerd worden aan de hand van kwaliteitsvereisten en desgevallend moeten de scholen opnieuw gecontacteerd worden. Daarna moeten ze ook geanalyseerd worden. We proberen dat natuurlijk goed te doen. Ik zou natuurlijk ook heel snel, holderdebolder, wat cijfertjes kunnen opvragen en daar een aantal dingen over zeggen. Als we een evaluatie maken, maken we liefst een goede evaluatie. Natuurlijk is dat heel belangrijk en omdat het belangrijk is, wil ik een goede evaluatie doen. Als we ons engageren, dan doen we dat ook en we zullen dat ook in dezen doen. We zullen het daarna ook in deze commissie bespreken. Ik zal mijn mensen niet opjagen, want ze hebben ook nog andere dingen te doen. Ik wil dat ze het op tijd doen en volgens de geijkte procedures.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, mijn vraag ging wel verder dan de evaluatie. Ik ga nog even in op de andere vragen die ik heb gesteld. Heel kort verwees u er even naar dat in het geval de ouders zelf geen initiatief nemen om een taalproef af te nemen, ze zich kunnen richten tot een CLB en indien dat niet gebeurt, gebeurt het op de school. Wat gebeurt er dan met ouders die het inschrijven van hun kleuter met een jaar uitstellen of dat niet doen? Hoe gaat u dat detecteren? Hoe gaat u ervoor zorgen dat het systeem sluitend is en we finaal wel alle ouders van wie de kinderen een taalproef zouden moeten afleggen, ook bereiken? Op een gegeven ogenblik moeten die kinderen wel in een klas terechtkomen – hierin verschil ik van mening met de heer Wienen. We kunnen het ons toch niet permitteren dat die kinderen allemaal langer thuisblijven? Als we daar als beleidsmakers in berusten, dan schieten we tekort. Welke initiatieven kunt u nemen om ervoor te zorgen dat men minstens weet wat er verder met die kinderen gebeurt?

Op volgende vragen kreeg ik niet meteen een antwoord. Acht u het wenselijk om te voorzien in begeleiding en ondersteuning? Ik had ook gevraagd hoeveel aanmeldingen er zijn in het kleuteronderwijs. Als er kinderen zijn die niet geslaagd zijn en er nog een extra jaartje moeten blijven, zijn er dan richtlijnen over hoe de scholen dit moeten aanpakken? Of laat u de scholen daar volledig in vrij? Ik heb u niet alleen gevraagd of u al aan een evaluatie bent toegekomen, maar ik vroeg ook welke elementen u daarin zult evalueren en op welke manier u die evaluatie zult aanpakken. Daarop hebt u eigenlijk niet geantwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: U moet de evaluatie afwachten, dan zult u het wel zien. U weet toch ook een beetje hoe een en ander in het Vlaams onderwijs functioneert. Gelukkig hebben we heel goede schoolteams en goeie leerkrachten. Als een kind opnieuw naar de kleuterklas moet gaan, en we zullen nog zien over hoeveel kinderen het gaat, is dat natuurlijk een heel belangrijk signaal voor die school en dan zal het kind, zoals het nu bijna standaard is in alle scholen, bijzondere aandacht krijgen. Ik moet daar geen richtlijnen voor geven. Ik mag dat trouwens niet. Ik zeg het u nogmaals: ik ben geen staatspedagoog en ik heb geen ambitie om het te worden. De school weet wel hoe ze daarmee moet omgaan en heeft in dit geval geen richtlijnen van mij nodig.

Laten we voor de rest de evaluatie afwachten. We zullen die ongetwijfeld hier in de commissie grondig bespreken en beleidswijzigingen voorstellen indien dat nodig blijkt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt - 89 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, uit een enquête van het uitzendbureau Tempo-Team bij 401 werkgevers en 205 personeelsmanagers blijkt dat driekwart van de nieuwe krachten nog extra opgeleid moet worden vooraleer die mensen ingezet kunnen worden in een bedrijf. Meer dan zes op de tien zegt dat het onderwijs slecht is afgestemd op de arbeidsmarkt en dat de kennis die starters hebben te theoretisch is. Van de jonge werknemers onder de 35 jaar zegt meer dan de helft dat de ervaring en de opleiding op de werkvloer belangrijker zijn dan de schoolse opleiding. 42 percent zegt zelfs dat hij zijn diploma niet echt nodig heeft. Nog geen vier op tien verklaren dat de studie een goede voorbereiding was op de baan.

In een reactie zegt Jan Herpelinck van de dienst Studieadvies van de K.U.Leuven dat de academische wereld en het bedrijfsleven nu eenmaal andere doelen hebben. Zo heeft een universitair geschoolde vaardigheden die goed van pas komen in het werk: analytisch en kritisch vermogen, leidinggeven, stressbestendigheid. Hij zegt ook dat bij de oriëntering van de studenten de kansen op de arbeidsmarkt als factor meegenomen worden.

Minister, werkgevers zijn vandaag veeleisend voor hun beginners. Een lange periode van inwerken wordt, met als argument dat de economische situatie dit niet toelaat, de werknemer niet gegund. Werkgevers eisen onmiddellijke inzetbaarheid.

– *De heer Boudewijn Bouckaert treedt als voorzitter op.*

Vandaar de volgende vragen aan u. Komen de bevindingen van deze enquête overeen met de gegevens?

Onderschrijft u de stelling dat er een betere afstemming nodig is tussen de arbeidsmarkt en het onderwijsveld?

Zijn er initiatieven die u op dit vlak plant en zo ja, doet u dat eventueel in overleg met de minister van Werk, de heer Muylers, en de betrokken partners?

Hoe past volgens u deze topic in de geplande hervormingen van het secundair en het hoger onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ik vind de vraag van mevrouw Deckx zeker terecht, maar ze werd een beetje eenzijdig gesteld. Mijn indruk is toch dat haar vraag vooral gaat over werkgevers die te weinig tijd geven aan pas afgestudeerden om zich volledig in te werken.

De laatste tijd worden er in de kranten – als we die nog mogen geloven – ook vragen gesteld bij de attitudes van pas afgestudeerden. Er is blijkbaar een probleem dat onze kinderen, zeker leerlingen die afstuderen in het technisch en het bijzonder onderwijs, niet goed meer leren dat ze stipt moeten zijn, dat ze op tijd moeten opstaan en dat ze een bepaalde attitude moeten hebben op het werk. Blijkbaar worden die zaken niet aangeleerd op school. Het is een samenspel van verschillende actoren, het is niet alleen het onderwijs dat hierop moet inspelen, maar er is ook de opvoeding door de ouders. Ik wou graag ook uw mening horen over de attitude van onze afgestudeerden.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, de opmerking van mevrouw Van Steenberge was ook een beetje mijn opmerking. De attitudes van de jong afgestudeerden zijn en blijven heel belangrijk.

De vraag die mevrouw Deckx stelt, is zeker pertinent, maar daarin hoorde ik niets over stages, over projectmatig werken of over het ontwikkelen van beroepscompetenties, maar die zaken sluiten daar ook bij aan.

Minister, in het kader van het levenslang leren hebben we hier zeker een link naar de attitudes. Er is zeker ook een link met de brugprojecten die gisteren nog ter sprake zijn gekomen in de commissie Jeugdzorg. Ik ben benieuwd naar uw antwoord. Ik ben ook heel benieuwd om te vernemen of er contact is geweest tussen u en minister Muylers.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, mijn bedenkingen liggen in de lijn van wat mevrouw Van Steenberge en mevrouw Celis hebben aangehaald.

Voorts is het een illusie te denken dat we alle opleidingen perfect op de constant veranderende arbeidsmarkt kunnen afstemmen. Het onderwijs loopt altijd achteraan. In de hervorming van het secundair onderwijs moeten we wel meenemen dat jongeren bij het afstuderen uit het aso, over basiscompetenties beschikken, en niet alleen op cognitieve vlak. Ze moeten ook voldoende probleemoplossend en creatief kunnen denken en flexibel zijn. Het zijn competenties die vandaag in een ingewikkelde, steeds veranderende maatschappij en zeer diverse arbeidsmarkt vereist zijn. We moeten op een brede vorming inzetten en niet te specifiek afstemmen op één afgebakend beroep.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Er zijn heel wat interessante vragen gesteld. Ik sluit me aan bij de drie vorige sprekers. De juiste attitude ontwikkelen is zeker van belang. Er is nog een ander element belangrijk. Onderwijs en de arbeidsmarkt mogen geen aparte werelden zijn. De uitwisseling tussen beide zou moeten worden versterkt en verstevigd. Ik denk aan bedrijfsstages. Er wordt te weinig structureel aan gewerkt. Er zijn talloze afzonderlijke

projecten die allemaal veelbelovend en nuttig zijn, maar de bedrijfsstages zouden vanuit de ondernemingen moeten doorstromen naar het onderwijs.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Met het Sonar-onderzoek van het door de Vlaamse overheid gefinancierde Steunpunt Studie en Schoolloopbanen, beschikken we over wetenschappelijk onderzoek naar de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. De survey wordt afgenomen bij jongvolwassenen en bevat onder meer de vraag in welke mate de eerste job inhoudelijk in de lijn ligt van de gevolgte studies.

Het betreft dus een subjectieve inschatting van de jonge werknemers zelf. Ongeveer 45 percent geeft aan dat de eerste job helemaal in de lijn ligt van de studies, ongeveer 20 percent antwoordt 'enigszins' en ongeveer 35 percent geeft aan dat de eerste job inhoudelijk helemaal niet in de lijn van de studies ligt. Ook hier stellen we dus vast dat een vrij groot percentage van de jonge werknemers in een job terecht komt die inhoudelijk niet goed aansluit bij de gevolgte studies.

Uiteraard is er een betere onderlinge afstemming nodig tussen de arbeidswereld en het onderwijsveld. Ik herhaal wat mevrouw Poleyn terecht heeft aangehaald. Ik wil hierbij wel enkele kanttekeningen maken. Onderwijs moet jongeren voorbereiden om actief te kunnen participeren aan alle maatschappelijke domeinen. Onderwijs bereidt dus niet enkel voor op de arbeidsmarkt, maar ook op actief sociaal en politiek burgerschap, culturele participatie en het persoonlijke leven.

Competentieontwikkeling in functie van inzetbaarheid voor de arbeidsmarkt vormt dus geen exclusief, maar wel een belangrijk streefdoel voor onderwijs. Dit geldt in het bijzonder voor het beroepsonderwijs, met inbegrip van het hbo5, de professionele bacheloropleidingen, alsook voor een groot aantal masteropleidingen die tot een specifiek beroep opleiden.

Er moet inderdaad een onderscheid worden gemaakt tussen 'onmiddellijke' en 'brede' inzetbaarheid. De arbeidsmarkt heeft waarschijnlijk wel een voorkeur voor veelzijdige, sterke persoonlijkheden die breed inzetbaar zijn in plaats van mensen die slechts op één terrein inzetbaar zijn. Dat wil niet zeggen dat er geen samenwerking of afstemming moet zijn. Het is een belangrijke taak van het onderwijs ervoor te zorgen dat leerlingen na hun studies onmiddellijk op de arbeidsmarkt terechtkunnen. Maar ook aan werkgevers mag een inspanning gevraagd worden op het vlak van opleiding, zeker voor vakspecifieke competenties die vaak eigen zijn aan specifieke jobs van het bedrijf zelf.

Ik heb al met minister Muylers overlegd. Ik som eerst wat initiatieven op die de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt verbeteren. De kwalificatiestructuur zal het gemakkelijker maken om onderwijsopleidingen beter af te stemmen op gevraagde beroepskwalificaties vanuit de arbeidsmarkt. Ik hoop dat we binnenkort voor de doorbraak kunnen zorgen en de structuur in uitvoering is.

Ook werkplekleren staat hoog in mijn beleidsagenda. Er is een leidraad ontwikkeld voor scholen en sectoren om de kwaliteit van het werkplekleren te verhogen. Daarnaast worden ook goede praktijkvoorbeelden en concrete voorbeelden bij de handleiding verzameld op een publieke website.

Van de RTC's verwacht ik dat zij een belangrijke rol spelen bij het zoeken naar plaatsen voor werkplekleren. We gebruiken steeds meer sectorconvenants. Ik heb er onlangs nog een getekend met de schilderswereld. De sectorconvenants bevatten onder meer acties met betrekking tot studiekeuze en beroepsoriëntering en het aanbieden van kwaliteitsvolle stages voor leerlingen en leerkrachten. Het is belangrijk dat op dat niveau afspraken worden gemaakt.

Voor een betere studiekeuze en beroepsoriëntering zetten we samen met de sectoren en de VDAB acties op. Ik verwijs naar de SID-ins. Ook de Task Force CLB-VDAB is een

belangrijk initiatief waar we pedagogische begeleidingsdiensten en andere actoren hoger onderwijs bij betrokken hebben.

Om de inhoud van onderwijsopleidingen beter te laten aansluiten bij de arbeidsmarkt van morgen, nemen we deel aan het door het Departement Werk en Sociale Economie gecoördineerde ESF-project 'Vlaams platform voor arbeidsmarktonderzoek van de toekomst' (VLAMT), dat pas van start is gegaan. Dat platform detecteert trends en evoluties voor een toekomstgericht en flexibel opleidings- en begeleidingsaanbod.

Uiteraard volgen we ook de resultaten op van Europese studies zoals van Cedefop over future skill needs. U weet dat we deelnemen aan verschillende onderzoekprogramma's, en dus ook aan Skills for tomorrow dat past in allerlei flagship initiatives die de Europese Commissie ontwikkelt.

Bij de beoogde hervorming van het secundair onderwijs kies ik resoluut voor een onderwijsbeleid dat gericht is op het verwerven van competenties waaronder ook beroepsgerichte competenties. Schoolloopbaanbegeleiding en gefaseerde studiekeuze lopen als een rode draad door de nieuwe structuur en het curriculum met aandacht voor een stevige basisvorming, maar ook aandacht voor een doorgedreven beroepsopleiding, voor diegenen die deze weg op willen. De Vlaamse kwalificatiestructuur gebruiken we daarbij als leidraad.

Ik heb met minister Muylers afgesproken, en hij ging akkoord met mijn voorstel, dat we gezamenlijk een website zouden ontwikkelen waarbij relevante informatie voor ouders en leerlingen in begrijpbare taal wordt gebracht. Daarop zou te lezen staan welke opleidingen tot welke beroepen kunnen leiden en tot welke plaatsen in de arbeidsmarkt, welke kansen men heeft, wat de knelpuntberoepen zijn, en zo meer. Het gaat dus om een zeer toegankelijke website vanuit Werk en Onderwijs, eventueel in samenwerking met de arbeidsmarktwereld. Zo kunnen we ouders en jongeren helpen de juiste keuze te maken.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ben blij dat hij stelt dat onderwijs meer moet betekenen dan alleen maar een voorbereiding op werk. De bedrijven moeten erop worden gewezen dat er ook voor hen een opleidingstaak is weggelegd.

Mevrouw Van Steenberge, u hebt het over de juiste attitude. Het is een terechte zorg. U stelt dat dit niet langer wordt aangeleerd. Dat kan ik tegenspreken. Ik ken heel wat scholen waar veel aandacht wordt besteed aan dat punt. U hebt wel gelijk dat er ook moet aan worden gewerkt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de daling van het aantal leerlingen in het technisch onderwijs
- 2538 (2009-2010)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan ingenieurs en de promotie van ingenieursopleidingen
- 31 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lage wervingskracht van sommige technische opleidingen
- 53 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de te lage uitstroom uit technische studierichtingen en de gevolgen op de arbeidsmarkt
- 94 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Bij het begin van dit schooljaar werd ik erop gewezen dat weerom in de technische instituten in de Kempense regio een daling van het leerlingenaantal te merken was. Deze dalende trend, die al een aantal jaren aan de gang is, werd ook bij het begin van dit schooljaar niet gekeerd. Ik verwijs in mijn vraag naar een aantal scholen waar men werkelijk minder leerlingen noteert.

Ik vond de redenen die de directeurs voor deze daling aanhalen voldoende om u een vraag om uitleg voor te leggen, minister. Ze geven in de eerste plaats aan als reden dat de ouders hun kinderen nog steeds meer zouden stimuleren om aso te volgen in de eerste twee jaar. Ze zouden nadien een bewuste keuze kunnen maken voor tso of bso. Een tweede reden vond ik nog markanter. Men zegt dat in de aso-scholen heel wat studierichtingen worden georganiseerd als een soort opvangnet voor leerlingen om te voorkomen dat ze het aso inruilen voor technisch onderwijs.

Ook binnen de technische scholen is er een trend merkbaar. Zo kiezen steeds minder jongeren voor de harde sector zoals elektriciteit, bouw en mechanica. Ze wijken uit naar richtingen met veel sport. Toch blijven we zitten met vele knelpuntberoepen die niet ingevuld geraken. De VDAB heeft daar veelvuldig over gerapporteerd.

Minister, we weten dat u bezig bent met een oplossing op lange termijn via de grondige hervorming van het secundair onderwijs. U wilt verhinderen dat jongeren verkeerde keuzes maken, maar toch, dat gaat nog lang duren. Is die dalende trend merkbaar in heel Vlaanderen, of is dat een regionaal probleem? Zijn er regio's waar er een verbetering merkbaar is? Zijn er in die regio's speciale initiatieven genomen waar we een voorbeeld aan kunnen nemen?

Wat kunnen we op korte termijn doen? Plant u nog extra initiatieven of campagnes om de beeldvorming over het technisch en het beroepssecundair onderwijs, en bepaalde studiegebieden zoals de harde technische industriële richtingen, bij te stellen? Welke?

Erkent u de kritiek dat steeds meer aso-richtingen jongeren proberen aan te trekken en daar te houden? Wil men zo vermijden dat ze overstappen naar het technisch onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, ook mijn vraag gaat over de kommer en kwel van de technische richtingen, meer specifiek van de ingenieursopleidingen. Dat is geen nieuw element in het verhaal.

Het aantal studenten dat een ingenieursopleiding volgt aan een Nederlandstalige hogeschool of universiteit blijft dalen, zo lezen we in een recent persbericht van Agoria, de sectorfederatie van de technologische industrie. Het aantal studenten industrieel ingenieur stijgt weliswaar met 4,2 percent, maar de totale uitstroom laat nog altijd een daling van 11,3 percent zien. Sinds het begin van de jaren negentig halveerde het aantal ingenieursstudenten waardoor de bedrijven met een groot tekort aan ingenieurs kampen. Dat is een zorgwekkende toestand, temeer daar ingenieurs essentieel zijn als Vlaanderen zich wil transformeren naar een kennisintensieve economie. De trend manifesteert zich evenwel niet alleen in Vlaanderen: verschillende Europese regio's kampen met een ingenieurstekort.

Aan de problematiek is ook een genderspect verbonden. We krijgen de vrouwelijke studenten absoluut niet warm voor de richting. Zowel aan hogescholen als aan universiteiten zijn de vrouwelijke studenten in de meerderheid, behalve in de ingenieursopleidingen. Bij de studenten industrieel ingenieur is dit jaar slechts 7,3 percent vrouw, bij de studenten burgerlijk ingenieur is dit 23,3 percent.

De ingenieursopleidingen bieden erg goede jobperspectieven, maar hebben een imago probleem. De studiedruk zou erg hoog zijn, en het sociale leven van de studenten zou hieronder lijden. Blijkbaar is dat sociale leven de keerzijde van de medaille én zeer belangrijk. Om het imago van de ingenieursopleidingen op te krikken, ondernamen Agoria en de Vlaamse Ingenieurskamer reeds heel wat acties. Zo vindt op 27 oktober de tweede editie van de Girls' Day van Agoria plaats. Tientallen technologiebedrijven laten honderden schoolmeisjes aan de slag gaan met technologie om zo de technische studies populairder te maken. De Vlaamse Ingenieurskamer organiseert een zogenaamde jobtrein, waar ingenieursstudenten kunnen kennismaken met vaak erg diverse bedrijven die behoefte hebben aan ingenieurs. Deze problematiek werd reeds meermaals aangekaart in het Vlaams Parlement, recent onder meer door de heer Van Den Heuvel en de heer Martens. Ikzelf diende een schriftelijke vraag in.

Minister, bent u bereid om, in het licht van deze problematiek, te werken aan een overkoepelend en beleidsoverschrijdend actieplan, in samenwerking met uw collega-ministers, de onderwijsinstellingen en de organisaties uit het veld, zoals de Vlaamse Ingenieurskamer en Agoria?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb hier ook een vraag over ingediend. Ik ben blij dat verschillende volksvertegenwoordigers daar los van elkaar een vraag over stellen en bekommerd zijn om deze problemen. Het bewijst dat er een probleem bestaat met die keuze.

Minister, we hebben gisteren de redding gezien van de Chileense mijnwerkers. Dat was een fantastische gebeurtenis die ons tot tranen toe bewoog. Maar die redding is enkel kunnen gebeuren doordat er een hoogtechnologische boormachine was, en achter die boor staan technici die ze hebben ontworpen. Men spreekt wel van de harde sector, maar de producten van die harde sector redden levens en maken het leven aangenamer. We moeten daar bijzonder zorgzaam mee omgaan, ook om economische redenen.

Mijn bron is een doorlichting door de VDAB van de afgestudeerden uit het technisch en beroepsonderwijs in de jaren 2004 tot 2008. Daaruit blijkt dat veel te weinig jongeren kiezen voor een technische opleiding, en als ze dit wel doen, kiezen ze voor studierichtingen met weinig perspectieven op de arbeidsmarkt, zoals handel of personenzorg. Er is sprake van een soort mismatch tussen de studiekeuze en de arbeidsmarkt. Een ruime meerderheid, voor het technisch onderwijs zelfs twee derde, blijkt afgestudeerd te zijn in deze drie richtingen. De richting handel in het beroepsonderwijs is ronduit verouderd en vaak een directe weg naar de werkloosheid. En ondanks het gebrek aan verzorgers in de welzijnssector vinden de leerlingen personenzorg pas hun weg op de arbeidsmarkt als ze doorstuderen. Als eind-diploma werkt dat niet.

De derde populaire technische richting van mechanica-elektriciteit leidt wel naar een knelpuntberoep, zoals lasser en elektriciens. Maar net deze studierichting boet de jongste jaren aan populariteit in. Tegelijk studeren meer jongeren in deze richting verder. Dit is positief om iets te doen aan het tekort aan ingenieurs en informatici, het probleem van mevrouw Celis, maar het tekort aan meer uitvoerende technici in de productie en installatie wordt er nog groter door. De pool is te klein om twee niveaus te bedienen.

Voor harde opleidingen zoals hout, bouw en koeling zijn er dan weer amper kandidaten. Ondanks de vele knelpuntberoepen waar ze toegang toe bieden, trekken ze verhoudingsgewijs amper studenten. Afgestudeerden bouw maakten in 2008 amper 1,2 percent uit van alle technische afgestudeerden.

Minister, in het licht van de hierboven beschreven uiteenzetting had ik graag een antwoord vernomen op de volgende vragen. Erkent u het problematische karakter van deze vaststellingen die door de VDAB gemaakt zijn, en meer in het bijzonder het nog te lage wervende karakter van heel wat harde technische opleidingen?

Indien dit het geval zou zijn, welke beleidsinitiatieven wilt u dan nemen om dit tekort aan wervend karakter drastisch aan te pakken? In welk tijds kader zou dat gebeuren? In welke mate zouden de hervormingen die in de oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs vermeld staan, hiertoe een bijdrage leveren?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ik val niet graag in herhaling. Aangezien mijn vraag om uitleg haast identiek is aan de vraag om uitleg van de heer Bouckaert, lijkt het me ditmaal echter onvermijdelijk. Ik stel mijn vraag om uitleg omdat ik anders niet in het commissieverslag word vermeld.

Ik wil met een positieve noot beginnen. In tegenstelling tot mevrouw Celis, denk ik niet dat het allemaal kommer en kwel is. Ik heb net vernomen dat in Groep T een tendenswijziging kan worden vastgesteld. (*Opmerkingen*)

De voorzitter is een typische man. Hij kan geen twee dingen tegelijk doen.

In Groep T is er een kentering. Meer meisjes dan jongens kiezen voor een opleiding industrieel ingenieur. Dit geldt vooral voor de bio-ingenieurs. Meer mannen dan vrouwen kiezen voor een lerarenopleiding. Dat is positief.

Uit een studie van de VDAB over de evolutie van de aantallen en de samenstelling van de schoolverlaters in de periode 2003-2008 blijkt dat de Vlaamse arbeidsmarkt enkele hardnekkige knelpunten vertoont. Een van die knelpunten is de veel te lage uitstroom uit de harde technisch-industriële richtingen van het tso en het bso. Een van de oorzaken is de lage differentiatiegraad bij de studiekeuze in het secundair onderwijs. Leerlingen vinden niet onmiddellijk de weg naar het technisch onderwijs. Bovendien is 60 percent van de leerlingen in het tso en het bso in amper drie studierichtingen terug te vinden. Het gaat dan om personenzorg, handel en mechanica-elektriciteit. Ondanks de goede jobkansen in de aansluitende knelpuntberoepen, daalt het aandeel van de harde technische studiegebieden. Deze lage uitstroom is trouwens een belangrijke oorzaak van de vele structurele knelpuntberoepen.

Ik heb eveneens vernomen dat een van de problemen eruit bestaat dat van ingenieurs steeds meer buitenlandse ervaring op het curriculum vitae wordt verwacht. Dit is een pijnpunt. Onze Vlamingen zijn immers nogal honkvast. Ze trekken niet zo snel naar het buitenland om ervaring op te doen.

Op 27 mei 2010 zijn aan minister Muyters een aantal vragen over de knelpuntberoepen gesteld. Hij heeft toen geantwoord dat in het knelpuntenbeleid vijf onderdelen kunnen worden onderscheiden. Het eerste onderdeel is de betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Het is immers zo dat twee derde van de knelpuntberoepen aan een te lage

uitstroom naar de knelpuntberoepen te wijten is. Minister Muylers heeft toen verklaard dat in samenspraak met de minister van Onderwijs moest worden nagegaan hoe de studiegebieden nog nauwer op de noden van de arbeidsmarkt kunnen aansluiten. Minister Muylers heeft op 27 mei 2010 dan ook verklaard een gesprek met de minister van Onderwijs te zullen aanknopen.

Minister, bent u op de hoogte van de studie van de VDAB over de te lage uitstroom uit technische studierichtingen? Onderkent u dat een te kleine differentiatie van de studiekeuze in het secundair onderwijs, meer bepaald binnen het tso en het bso, een van de oorzaken van de knelpuntberoepen vormt? Wilt u in dit verband maatregelen treffen? Zo ja, om welke maatregelen gaat het dan? Hebt u sinds 27 mei 2010 met minister Muylers een gesprek over de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt gevoerd? Wat zijn de resultaten van dit gesprek? Aangezien u daarnet al op een gedeelte van deze vraagstelling hebt geantwoord, zult u ook in herhaling moeten vallen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik wil me graag bij de vraagstellers aansluiten. Ik heb vorig jaar al een vraag om uitleg specifiek over de ingenieurs gesteld. Ik beschik trouwens ook over recente cijfers waaruit een klein lichtpuntje blijkt. Uit een statistiek die ik heb ontvangen, blijkt dat het aantal jongeren die in onze secundaire scholen tso of bso volgen tussen 2003 en 2009 met 7 procent is gestegen. We moeten dit echter opdelen. Er is een groot verschil tussen de stijging met 25 procent in de personenzorg en de daling met 6 procent in de mechanica-elektronica. In totaal gaat het om een lichte stijging. In de zogenaamde harde technische richtingen gaat het echter om een lichte daling.

De meeste opmerkingen die ik hier naar voren wil brengen, heb ik vorig jaar ook al gemaakt. Ik heb toen al gezegd dat we over de grens moeten kijken. Nederland is misschien minder een gidsland dan vroeger. Als we iets van de Nederlanders kunnen leren, moeten we dit echter niet verwaarlozen. De Nederlandse aanpak leert ons dat de overheid door een aantal stimulansen in te bouwen deze trend toch kan omkeren. Nederland kan voor de voorbije 5 jaar wel mooie cijfers voorleggen. Die cijfers hebben betrekking op de instroom in technische richtingen en op de instroom en de uitstroom van technici op universitair niveau.

Er is een duidelijke en structurele samenwerking tussen scholen en bedrijven op gang gebracht. In Vlaanderen worden talloze interessante en nuttige initiatieven genomen. Zo tracht Girls' Day de genderuitdaging aan te gaan. Dit zijn echter allemaal eenmalige initiatieven. De leerlingen van het zesde jaar van de lagere school worden eenmalig gedurende een halve namiddag met techniek geconfronteerd. Hoewel dit op zich nuttig is, is dit slechts een druppel op een hete plaat. Wat hebben we hier uiteindelijk aan? De lagerschoolkinderen en de jonge meisjes en vrouwen worden niet opgevolgd. Er is nood aan een structurele samenwerking tussen scholen en bedrijven.

Er is eveneens nood aan een overkoepelende strategie. De vele nuttige initiatieven die nu worden genomen, worden deels door de provincies, door de regionale sociaal-economische overlegcomités (RESOC's), door Agoria, door de sectorfederaties, door de vakbonden en door individuele bedrijven gefinancierd. We moeten ambitieus zijn. In Nederland is het Platform Bèta Techniek opgericht om de verschillende acties te coördineren en om in een structurele financiering te voorzien.

Ik wil tevens wat aandacht voor een impactmeting vragen. Dat is in Vlaanderen natuurlijk not done. Dat begint stilaan op verschillende beleidsdomeinen ingang te vinden. We moeten durven te meten. We moeten durven na te gaan of beleidsinitiatieven nuttig zijn. We moeten de impact of de resultaten meten.

In Nederland gaat dit ver. De subsidiëring van initiatieven en zelfs van scholen is afhankelijk van de mate waarin ze de uitstroom naar technische richtingen al dan niet stimuleren. Minister, hoe staat u daartegenover?

Ik weet dat de minister deze bevoegdheid nog maar pas heeft. Dat dit probleem tot nu toe nogal incrementeel is aangepakt, is absoluut niet zijn verantwoordelijkheid. Ik roep hem echter op een sterke overkoepelende strategie op te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, toen ik al deze vragen en dan zeker de vraag om uitleg van mevrouw Deckx las, stelde ik mezelf de vraag hoe het in mijn eigen provincie zou zitten. We hebben een kleine rondvraag georganiseerd. Ik moet toegeven dat ik er ook stil van werd. Vergeleken met september 2009, bevinden zich in september 2010 557 leerlingen minder in het tso.

We hebben de directies naar de motivatie van de ouders gevraagd. Het komt bijna altijd op hetzelfde neer. Ze hebben liever dat hun kinderen in het aso beginnen. Dat is beter. Ze kunnen altijd nog naar het tso komen.

Het tso heeft een negatief imago. De scholen doen hun uiterste best om duidelijk te maken dat het tso een zeer goede toeleiding tot de arbeidsmarkt is. Het slaagpercentage van de mensen die in het tso afstuderen en hoger onderwijs aanvatten, ligt veel hoger dan het slaagpercentage van mensen die in het aso afstuderen. De cijfers voor mijn regio bewijzen dit. Het mag echter niet baten.

Hoe gaan we dit gezamenlijk aanpakken? Het is niet alleen uw zorg, minister, het is ook onze zorg. Er wordt veel geschreven over de hervorming van het secundair onderwijs, maar hoe kunnen we ervoor zorgen dat we niet meer worden geconfronteerd met die sterke cijfers? Ik heb niet de indruk dat er van 2008 naar 2009 ook zo'n terugval was. Maar misschien hebben uw administratie en de taskforce al een analyse van de cijfers kunnen maken voor het eerste trimester.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik verwijs naar het basisonderwijs en de bespreking daarover vorige week in de commissie naar aanleiding van enkele vragen om uitleg van mevrouw Celis en mezelf over de eindtermen techniek. We stellen vast dat we te weinig ingenieursstudenten hebben in het hoger onderwijs, dat we te weinig studenten hebben in de nijverheidstechnische richtingen in het secundair onderwijs. Volgens mij ligt het antwoord in het basisonderwijs. De bedoeling is dat er wordt gekozen aan 12 of 14 jaar, in de praktijk is dat meestal aan 12 jaar.

Het probleem is dat het basisonderwijs vandaag onvoldoende screent naar de technische talenten van de leerlingen. De nieuwe eindtermen techniek die nu zijn ingegaan op 1 september, hebben mede de bedoeling het technisch talent naar boven te halen en de technische geletterdheid van de kinderen te ontwikkelen. Minister, ik hoop dat u in uw antwoord, dat we over 2 weken mogen verwachten, zult aankondigen dat u initiatieven zult nemen om meer aandacht aan de nieuwe eindtermen te schenken. Als we niet in meer nascholing voorzien, er niet meer aandacht voor vragen in de lerarenopleiding, niet meer methodes aanreiken en de coördinatiegroep niet meer leven inblazen, dan zullen we er niet in slagen om die eindtermen, zoals ze bedoeld zijn, te implementeren in de scholen.

Daar ligt een grote kans. Dit is heel belangrijk. Als technische geletterdheid bij jongeren op tijd kan worden ontdekt, als dat positief wordt gezien als een talent, dan gaan jongeren positief kiezen voor technische richtingen in het tso en bso. Dan wordt het een positieve in plaats van een negatieve keuze als gevolg van het watervalstelsel.

In de conclusies van de ad-hoccommissie hebben we de bezorgdheid geuit over de industrieel ingenieurs die nu met de integratie in universiteiten een plaats verwerven in de academische wereld. We moeten bewaken dat ze hun eigen doelgroep blijven aanspreken, dat het niet te academiserend wordt, dat ze opschuiven in de richting van de burgerlijk ingenieurs. Die

bekommernis wordt gedeeld door de regering en die hebben we aangegeven. Ik ben bang dat het in de praktijk toch zo zal gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Hierover hebben we al talrijke keren gediscussieerd in het kader van de noodzaak aan de hervorming van het secundair onderwijs. Minister, ik ga ervan uit dat u dit zult opnemen in uw antwoord. Ik verwacht nu wel een kort antwoord van u. Als we dit soort vragen stellen, dan zegt u dat u dit zeker opneemt in de hervorming van het secundair onderwijs.

Mevrouw Vanderpoorten heeft al enkele keren gesuggereerd om enkele domeinen te kiezen waarin we prioritair werk moeten maken van de hervorming van het secundair onderwijs. Dit is een van de elementen die we bij voorkeur moeten aanpakken. Dan gaat het om het watervalstelsel in ons onderwijs. Misschien wordt er te weinig geïnvesteerd in het technisch onderwijs. De vorige minister van Onderwijs is begonnen aan een inhaalbeweging. We moeten absoluut nog een tandje bijsteken. Veel heeft te maken met het aanpakken van de studiekeuze. Jongeren moeten zelf hun keuze maken op basis van hun competenties en talenten. Met kleinere ingrepen in de wetgeving is dat mogelijk. Minister, ik hoop dat u ons warme pleidooi opneemt en dat we niet moeten wachten op het einde van deze legislatuur om te zien welke maatregelen op dit vlak worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Bij de hervorming van het secundair onderwijs mogen we de ouders niet vergeten. Meestal staan jongeren van 12 tot 14 jaar nog altijd onder invloed van hun ouders, die een bepaalde keuze maken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De schoolverlatersstudie van de VDAB bevestigt inderdaad het probleem van de afstemming tussen de studierichtingen die de leerlingen volgen in het secundair onderwijs en de vraag van de arbeidsmarkt. Er is te weinig interesse voor studierichtingen die voorbereiden op technische en wetenschappelijke beroepen. Dit wordt vertaald in de cijfers van de evolutie van de leerlingenaantallen in de derde graad van het secundair onderwijs. Ook de cijfers die u aanhaalt over het technisch onderwijs in de Kempen en over de ingenieursopleidingen in het hoger en universitair onderwijs voor dit schooljaar bevestigen die trend.

We moeten nog oppassen met de instroomcijfers in bepaalde opleidingen van het hoger onderwijs omdat we nog geen definitieve cijfers hebben, maar het is duidelijk dat er een reëel probleem is. Het tekort aan ingenieurs, IT-specialisten en wetenschappers is ernstig en de instroom van studenten in deze opleidingen blijft laag.

We hebben zojuist een aantal beleidsinitiatieven opgesomd, die we hebben genomen om de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarktwereld te verbeteren, zoals de kwalificatiestructuur, het werkplekleren, de rol van de regionale technologische centra (RTC's) en ook de sectorconvenants. De scholen bieden nu ook steeds meer sollicitatietrainingen aan om de overstap van onderwijs naar de arbeidsmarktwereld te versoepelen. Ook de VDAB doet dat voor leerlingen in het technisch en beroepssecundair onderwijs in hun finaliteitsjaar, in het kader van de zogenaamde 72-urenmaatregel.

De afgelopen drie schooljaren hebben we het project 'De wereld aan je voeten' gesteund. Daarin hebben we met de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging (KVIV) gepoogd leerlingen van de derde graad aso en tso te laten kiezen voor wetenschap, technologie en ondernemen in een geglobaliseerde wereld. Er vinden heel wat afzonderlijke initiatieven en promotiecampagnes plaats in het kader van de studiekeuze van leerlingen. Een doordachte en globale aanpak is hier echter vereist.

In mijn antwoord op de vragen om uitleg van de heren Van den Heuvel en Martens in april 2010 heb ik gesteld dat ik er voorstander van ben om dat in een actieplan te gieten, waar alle onderwijsniveaus bij betrokken zijn, maar ook iedereen die betrokken is bij het studiekeuzeproces, de herkenbaarheid van de beroepen en de uitbouw van de opleidingen. Uiteraard moeten alle spelers, zowel overheid als onderwijs, onderzoek, innovatie, beroepsfederaties, bedrijven enzovoort meedoen.

In het buitenland bestaan daar verschillende voorbeelden van, het ‘National HE STEM Programme’, waarbij STEM staat voor Science, Technology, Engineering and Mathematics, van de Higher Education Funding Council for England (HEFCE).

We zullen een aantal stappen in die richting zetten. Als eerste stap zal ik samen met mijn collega bevoegd voor wetenschap en innovatiebeleid een pilootproject opzetten om de samenwerking tussen de universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten aan de ene kant en de scholen aan de andere kant te bevorderen en te versterken. Doel daarvan is meer leerlingen aan te sporen een keuze te maken voor een natuurwetenschappelijke of technische opleiding. Alle vakleraren en in het bijzonder de leraren wetenschappen spelen immers een belangrijke rol in de vorming van netwerken tussen scholen en onderzoeksgemeenschap. Ook in de geïntegreerde initiële lerarenopleidingen moet hier aandacht aan besteed worden.

We merken dat de dalende interesse voor wetenschappelijke en technische opleidingen en jobs een fenomeen is dat we in alle Europese landen zien. In het ROSE-project (the Relevance of Science Education) hebben onderzoekers van de universiteit van Oslo de interesse voor wetenschappen en techniek van 15-jarigen in veertig landen onderzocht. Hun resultaten tonen aan dat de interesse voor wetenschap en techniek in de sterkst ontwikkelde landen – West- en Noord-Europa en Japan – minder is dan in ontwikkelingslanden en minder bij meisjes dan bij jongens.

Die groepen zeggen ook duidelijk dat zij weinig interesse hebben in een job in wetenschap of techniek. Zij zijn wel bezorgd over het leefmilieu, willen een job waarin zij kunnen samenwerken met andere mensen en waarin zij hun persoonlijke waarden kunnen beleven. Hun beeld van jobs in wetenschap en technologie is dus erg eenzijdig. Zij zien het verband niet tussen wetenschap en techniek enerzijds en waarden, sociale interactie en leefmilieu anderzijds. Ze hebben bovendien een heel abstracte visie op techniek en wetenschappen, losgekoppeld van het maatschappelijke nut en de menselijke aspecten.

We zullen dus moeten inzetten op de beeldvorming en de maatschappelijke relevantie van jobs van techniek en wetenschappen. Er is daarnet al heel terecht verwezen naar de rol die ouders kunnen spelen. Ik heb hier eerder al eens de anekdote verteld die een schooldirecteur mij een paar maanden geleden vertelde over een heel goed project dat kinderen in contact bracht met techniek. Twee sterke kinderen, die zonder problemen als zouden aankunnen, wilden absoluut kiezen voor tso. De ouders van die kinderen hebben de leraar bijna de nek omgewrongen, bij manier van spreken, omdat hij hun kinderen op het slechte pad zou hebben gebracht. Dat gaf dus grote problemen, terwijl die kinderen misschien toekomstige Nobelprijswinnaars zijn en zij zeker ook hoger onderwijs en universitaire studies zouden aankunnen.

We moeten dus heel wat doen aan die beeldvorming. Ik wil daarbij, in het kader van het actieplan, een strategische groep bijeenbrengen, die een soort tienjarenplan moet uitwerken. Daarin zullen mensen uit de media, de marketing, de onderwijswereld en de arbeidswereld bij elkaar zitten.

Ik wil er u nog op wijzen dat, sinds de VRT de opleiding van dierenarts heeft gepromoot via Dieren in nesten, het aantal opleidingen in de dierenartsenij spectaculair – overdreven zelfs – is gestegen in Vlaanderen. Dus misschien moeten we maar eens een verhaal vertellen over de wilde avonturen die je als schilder kunt beleven. Toen ik dat vertelde naar aanleiding van de sectorconvenant van de schilders, werd dat vanuit de schilderswereld trouwens nogal

spontaan bevestigd. Misschien moeten we proberen om via de media ook in die richting aan beeldvorming te doen. Het is immers een probleem van beeldvorming en maatschappelijke relevantie en nut.

We zullen het later ongetwijfeld nog over de hervorming van het secundair onderwijs hebben. Zoals mevrouw Poleyn terecht opmerkte, hopen we door de nieuwe eindtermen in de eerste graad van het secundair onderwijs het wetenschapsonderwijs meer te contextualiseren. We willen meer in de richting van wetenschappelijke competenties sturen. Ook de manier waarop ICT wordt aangewend, zal daar in de toekomst een belangrijke rol in spelen.

Samengevat: er is al werk gedaan, we zijn bezig, maar we moeten inderdaad nog een tand bij steken, en we zullen in het kader van het actieplan een strategische groep opzetten.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Als u over beeldvorming spreekt, slaat u de nagel op de kop. Heel wat ouders ervaren het technisch onderwijs nog altijd als een minderwaardig onderwijs. We moeten inderdaad investeren om van die beeldvorming af te raken, en wel zo snel mogelijk.

Het is heel belangrijk dat we de ondernemers daarbij betrekken. We stellen dat allemaal vast als we eens op werkbezoek gaan. Als we industrie, scholen en zo meer zien functioneren aan de binnenkant, laat dat altijd een bijzondere indruk na. Misschien is het aangewezen dat onze jonge kinderen regelmatig op bezoek mogen gaan in die bedrijven, om zo echt goesting te krijgen in techniek. De samenwerking met ondernemers lijkt mij in dezen dan ook aangewezen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, er zaten enkele zeer positieve elementen in uw antwoord. U spreekt over het gecoördineerde plan. Dat is toe te juichen. Mevrouw Deckx verwees ook al naar het inzetten op de beeldvorming. U sprak ook over de hervorming van het secundair onderwijs, waar we dit item zeker in moeten meenemen.

De praktijk leert mij dat als een leerling die in een zesde leerjaar tussen de 85 en de 90 percent haalt, belangstelling heeft om naar een technische afdeling te gaan, dadelijk het antwoord komt dat die leerling 'meer kan'. Ik vind het ook menselijk dat die redenering wordt gemaakt.

Op onze school had de richting wetenschappen een geweldige goede toestroom. Dat was wetenschappen op aso-niveau. Hoe kunnen we binnen de hervormingen in het secundair onderwijs het domein techniek opwaarderen? Misschien met een aantal extra uren wiskunde of extra inzet op talen? Zomaar opwaarderen gaat niet. Hoe gaan we dat praktisch invullen, zodat het naast elkaar kan staan? Ik heb daar niet meteen een antwoord op, maar dat zal mijns inziens de enige manier zijn om die instroom te verzekeren en om de gelijkheid van de afdelingen te kunnen garanderen.

Een praktisch-technische richting waar bijvoorbeeld maar 1 of 2 uren Frans in wordt gegeven, is nu eenmaal niet hetzelfde als wanneer een leerling van dezelfde leeftijd in een aso-afdeling 4 uren Frans krijgt. Ik geef nu maar een zwart-witvoorbeeld.

In elk geval moet de sleutel in de hervorming van het secundair onderwijs liggen. Maar hoe dat in elkaar steekt, weet ik nog niet.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben blij dat de minister een gecoördineerd actieplan uitwerkt. We zullen hem daar te gepasten tijde over ondervragen. In de hervorming van het secundair onderwijs ligt inderdaad dé kans om die trend te keren.

Waar we wel voor moeten opletten, is een profielervaging van de richtingen, dat men van alles wat studeert en uiteindelijk niets kan. Dat is de moeilijke weg die men zal moeten bewandelen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, we moeten niet wachten op de hervorming van het secundair onderwijs. Het zal moeten starten vanaf het basisonderwijs. De keuze wordt gemaakt in het zesde studiejaar. Dan hebben we allemaal een gesprek met het CLB en met de juffrouw of meester van het zesde studiejaar. Die geeft dan een richting aan. En meestal wordt er gekozen voor aso. We moeten dus ten laatste in het zesde studiejaar beginnen te werken aan studiekeuzebegeleiding.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het stemt ons hoopvol dat u werk zult maken van een structureel actieplan.

Ik begrijp dat dit niet tegen volgende week of volgende maand kan, maar kunt u misschien wat concreter zijn over de timing?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, sta mij toe om wat cynisch te reageren op uw aankondiging van een nieuw pilootproject met minister Lieten, dat de combinatie wil maken tussen de onderzoekswereld en de scholen. Het project waar ik u al een paar keer op geweest heb, het TOS21-project, loopt immers nog maar net af. Dat was een gelijkaardig project, dat volgens mij met een klein extra duwtje veel meer impact zou kunnen hebben.

Ik ben blij dat u een campagne wilt voeren rond technische beroepen. Ik had dat in de vorige legislatuur al een paar keer gesuggereerd aan minister Vandenbroucke, maar hij was daar geen voorstander van, omdat er in de loop der jaren al geregeld campagnes zijn gevoerd om jongeren aan te trekken tot technische richtingen. Die hadden uiteindelijk blijkbaar geen effect gehad. De heer Van den Heuvel merkte al op dat we soms de impact van onze initiatieven moeten meten. Ik geef het u maar mee. Misschien zijn er gegevens beschikbaar bij uw kabinet of administratie, die u in de een of andere richting kunnen steunen.

Minister Pascal Smet: We moeten heel veel werk doen, en de mensen vragen om te kijken of we dat nog goed kunnen plannen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■